

Rudar

Časopis poslovnega sistema Premogovnik Velenje

marec 2001,
številka 2, leto XXXV

Cenejše
odkopavanje
premoga

FOTO IVO HANS AVBERŠEK

VSEBINA

Časopis poslovnega sistema Premogovnik Velenje, marec 2001, številka 2

Obseg pridobivanja premoga se zmanjšuje in zato je najpomembnejši cilj, kako pridobiti čim cenejšo tono premoga.

PO STRANIH

- 4** Racionalizacija pridobivanja premoga
- 6** Naši strokovnjaki v predoru Ločica
- 8** Redni letni zbor slovenskega odbora WEC
- 10** Elektrarne gredo na trg
- 12** Izboljšati delovne razmere in povečati konkurenčnost

Premogovnik Velenje ima izdelan celovit koncept za odkopavanje do leta 2025, ki zajema tudi program za pocenitev in poenostavitev proizvodnega procesa pridobivanja premoga. Za njegovo uresničitev je narejenih osem razvojnih projektov.

- 14** Čim več ljudi naučiti spoštovati in varovati naravo
- 15** Sistema kakovosti in ravnanja z okoljem potrjena
- 16** Kaj se je v februarju zanimivega dogajalo pri izobraževanju
- 17** Pod novim praporom dobro pripravljeni
- 18** 20 let Aktiva invalidov podjetja
- 21** Vprašali ste - poiskali smo odgovor
- 23** Razpis kadrovskih štipendij

Pred energetiko je prelomen čas. Prehod iz monopolnega na tržni princip delovanja bo pomenil bistveno spremenjene pogoje poslovanja elektroenergetskih podjetij. "Analiza konkurenčnosti domačih proizvajalcev na odprtem trgu električne energije" predvideva poleg ukrepov za finančno sanacijo tudi prestrukturiranje proizvodnega sektorja in povečevanje posameznih podjetij.

Na trasi bodoče avtoceste med Vranskim in Blagovico je bil letos januarja dokončan dvocevni predor Ločica. Pri njegovem izdelovanju so kot podizvajalci sodelovali tudi strokovnjaki iz hidrogeološke in jamomerske službe Premogovnika Velenje in to je bil prvi večji projekt, ki sta ga ti dve službi opravili skupaj izven Premogovnika Velenje.

"Prva kombinirana zunanja presoja je potekala v

odprtem dialogu, dobrem sodelovanju vseh odgovornih oseb in z opravljenim delom smo zelo zadovoljni. Ne na področju kakovosti ne pri ravnanju z okoljem nismo ugotovili neskladnosti s standardi," je bil najkrajši zaključek zunanje presoje po standardih ISO 9001 in ISO 14001.

Izdajatelj

Poslovni sistem Premogovnik Velenje

Uredništvo

Glavna in odgovorna urednica: Diana Janežič

Novinarka in lektorica: Dragica Marinkšek

Oblikovanje: Ivo Hans Avberšek

Naslov: Uredništvo Rudarja, Partizanska 78, 3320 Velenje, tel. 03/5871-465, int. 18-15, fax. 03/5869-131

E-mail: Diana.Janezic@rlv.si, Ivo.Avbersek@rlv.si

Uredniški odbor

Božena Steiner, predsednica, Tatjana Krenker - gospodarsko področje, Marko Maver - tehnično področje, Bojan Stropnik - razvojno področje, Jože Kožar - sindikat, Pavel Župevc - svet delavcev, Janja Juvan - IP HTZ, Mojca Ževart - ERICo, Metka Druks - Gost, Tone Vetrh - Habit, Slavica Pogorelnik - Kamnolom Paka, Milena Kroflič - PLP, Miro Sitar - Telekom sistemi

Grafična priprava Naš čas, d.o.o. Velenje
Tisk Tiskarna Velenje, d.d.

Naklada 4000 izvodov

Mesečnik Rudar prejemajo zaposleni v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje brezplačno. Davek na dodano vrednost po stopnji 8%. Poština plačana pri pošti 3320.

OSREDNJA KNJIŽNICA CELJE Odkopavanja premoga si ni mogoče predstavljati brez stalnega razvoja

V strateških dokumentih Premogovnika Velenje smo zapisali, da je odkopavanje premoga v Šaleški dolini neposredno povezano z obratovanjem Termoelektrarne Šoštanj. Investicijam in življenjski dobi posameznih blokov v Šoštanju naj bi bila prilagojena tudi dinamika odkopavanja premoga.

Dolgoročne koncepte razvoja posameznih delov jame smo pripravili tako, da lahko do leta 2025 brez jame Šoštanj zagotavljamo povprečno letno proizvodnjo okrog 4 milijone ton sorazmerno kvalitetnega in kar najbolj poceni premoga, ki ga bomo znali odkopati tudi na varen način.

Čeprav je tehnologija odkopavanja in ostalih spremljajočih dejavnosti že sedaj na zelo visokemu tehnološkemu nivoju, da so posamezni procesi že skoraj v celoti mehanizirani in delno že tudi avtomatizirani, pa nas v prihodnosti čaka še veliko razvojnih nalog, da bomo lahko dosegali načrtovane cilje.

Nadaljnje razvojne aktivnosti pri pridobivanju premoga bodo morale biti zato usmerjene predvsem na naslednja področja:

- optimiranje tehnologij odkopavanja, izdelave jamskih objektov, vrtanja in vseh drugih infrastrukturnih dejavnosti za povečevanje produktivnosti,

- optimiranje planiranja za čim boljši izkoristek vseh razpoložljivih virov,
- optimiranje vseh tehnologij za zniževanje materialnih stroškov in storitev,
- zagotavljanje še varnejšega dela pri vseh tehnoloških postopkih,
- zagotavljanje čim boljšega delovnega okolja in
- nadaljnje zmanjševanje negativnih vplivov na okolje.

Na vseh navedenih področjih je bilo že do sedaj zelo veliko narejenega, saj se vse aktivnosti, povezane z našimi

strateškimi cilji, tičejo področja pridobivanja premoga.

Nova organizacija podjetja na področju pridobivanja premoga, ki smo jo izvedli v preteklem letu, narekuje tudi novo organizacijo razvojnih aktivnosti, da bodo te kar najbolj učinkovite in prilagojene organiziranosti pridobivanja premoga.

Imenovali smo razvojne skupine oziroma jih na novo verificirali in člani teh skupin so po principih projektnega vodenja odgovorni za razvoj svojega področja.

mag. Marjan Kolenc,
tehnični direktor

Racionalizacija pridobivanja premoga

Med sklepi 4. poslovno-strateške konference Premogovnika Velenje, ki je bila konec leta 2000, je v 13. sklepu zapisano, da je treba na tehničnem področju spodbujati razvojne naloge, usmerjene v izgradnjo jamskih prog, ekologijo delovnega okolja, pridobivanje premoga, transport in logistiko, jamsko vrtanje, izgradnjo energetske varčnega podjetja, razvoj čistih tehnologij pri uporabi premoga in v racionalizacijo prezračevanja jame.

dr. Evgen Dervarič

Naštete razvojne naloge naj bi uresničevale razvojne skupine, ki naj bi jih v glavnem sestavljali strokovnjaki Premogovnika Velenje.

“Po reorganizaciji podjetja sredi leta 2000 smo razvoj v tehnološkem procesu pridobivanja premoga zasnovali nekoliko drugače, kot je bil zastavljen prej. Pripravili smo program in organizacijo razvojne dejavnosti, v katerem smo opredelili, kaj predstavlja razvoj jam Premogovnika Velenje in stopnja pripravljenosti odkopnih polj. Izdelali smo celovit koncept za odkopavanje od leta 2000 do 2025 in na tej osnovi oblikovali dva programa: to je program zapiranja jame Škale in program za pocenitev in poenostavitev proizvodnega procesa pridobivanja premoga. V

slednjega so usmerjeni vsi razvojni projekti, “je povedal direktor tehničnih služb **dr. Evgen Dervarič**.

OSEM RAZVOJNIH PROJEKTOV

Narejenih je osem razvojnih projektov, ki so ovrednoteni in imajo kvantificirane cilje, kar pomeni, da bo njihovo doseganje mogoče v posameznih obdobjih preverjati.

Razvojni projekt za jamske proge vodi dr. Evgen Dervarič, člani projektne skupine pa so: mag. Andrej Blažič, Dušan Čizmek, Marijan Lenart, Jože Krk, Janez Mayer, Borivoj Oprešnik, Stanko Zagoršek in Samo Zolger. Vsebina projekta med drugim zajema optimiranje velikosti in svetlega profila

jamskih objektov, koncept izgradnje prog z manjšim obsegom podgrajevalnih elementov, uvajanje mrežnih pletiv za opaž, izolacijo opaža in kontrolo oksidacijskih procesov za zmanjšanje obsega izolacije predvsem etažnih prog, recepture za izolacijski plašč jamskih prog in tehnologije izdelave, optimiranje transporta pepelnega mulja, pripravo in transport suhih pepelnih in betonskih mešanic, uporabo pepela v gradbene namene ter odvoz premoga z delovišč.

Razvojni projekt za ekologijo delovnega okolja zajema preučevanje možnosti za zajem ekshaliranih plinov na odkopih in pripravah, problematiko dimetilsulfida in CO₂, alternativne možnosti za prezračevanje odkopnih

PROIZVODNJA JANUAR 2001

OBRAT	PROIZVODNJA			+ VIŠEK - PRIMANJ.		ODSTOTEK		DOSEŽEN POVPREČEK
	osn. nač.	mes. nač.	doseženo	na osn. nač.	na mes. nač.	na osn. nač.	na mes. nač.	
PRELOGE	120.000	124.100	131.840	11.840	7.740	109,87	106,24	7.755
PESJE - ŠKALE	123.000	115.600	95.790	-27.210	-19.810	77,88	82,86	5.635
PRIPRAVE	23.000	15.300	17.370	-5.630	2.070	75,52	113,53	1.022
PREMOGOVNIK	266.000	255.000	245.000	-21.000	-10.000	92,11	96,08	14.412

polj in problematiko premogovega prahu. Projekt vodi Zdenko Lah, člani skupine pa so: Branko Fošner, Vinko Kotnik, Robert Lah, Bogdan Makovšek, Dejan Radovanovič, Stanko Zagoršek in Zmago Žibert.

Vodja **razvojnega projekta za pridobivanje in transport premoga** je mag. Marjan Kolenc, člani pa mag. Marjan Hudej, Tomaž Kodrič, Vinko Kotnik, Matjaž Koželj, Marko Mavec, Marjan Orličnik, Božo Špegel in Bogomir Trebičnik. Projekt zajema tehnične in tehnološke izboljšave odkopne opreme, zmanjšanje gabaritov odvozne opreme, kontrolo nivo-lete odkopov, kontrolo količine nakopanega premoga in kontrolo odkopnih višin, avtomatizacijo odvozov, izravnalne bunkerje, kontinuirano spremljanje in kontrolo kurilnosti premoga pri odkopavanju.

Pri **razvojnem projektu za transport in logistiko** gre za optimiranje transportnega sistema v jami in na površini, za transport materiala in paletiranje ter za prevoz delavcev do delovišč. Projekt vodi Damijan Kanduti, člani razvojne skupine pa so Ludvik Golob, Miran Selan, Matej Zaluberšek in Franci Zamraik.

Razvojni projekt za jamsko vrtanje - vodi ga Bojan Lajlar, člani njegove skupine pa so Boris Doblšek, Miran Lužar, Bogdan Sredenšek, Božo Špegel in mag. Simon Zavšek - se nanaša na razvoj tehnologije in vrtalne opreme, vrtalne garniture za učinkovito vrtanje vtisnih filtrov, opremo za vtisne filtre, vgradnjo in kontrolo vtisnih filtrov ter sistem odvodnjevanja in način likvidacije vtisnih filtrov.

Razvojni projekt za energetska varčno podjetje vodi Zdenko Lah, njegovi sodelavci pa so Miran Komljenovič, Anton Kotnik in Marjan Lampret.

Franci Lenart je vodja razvojne skupine, ki izvaja **razvojni projekt za čiste**

tehnologije uporabe premogov, v skupini pa so še mag. Andrej Blažič, Miro Jegrišnik, Bojan Lajlar, Marjan Lampret, Marijan Lenart, Maksimiljan Lipnik, Vlado Malenkovič, Dejan Radovanovič, Pavel Skornšek, Zdenko Širca, Aleksander Trupej, Bogomir Trebičnik in Igor Veber. Projekt se ukvarja s karbonizacijo premoga, kombiniranim uplinjanjem in izgorevanjem premoga, podzemnim uplinjanjem premoga, izkoriščanjem metana iz premoga v sloju ter z izrabo metana na ventilatorski postaji.

Osmi projekt je **razvojni projekt za racionalizacijo prezračevanja**, pri čemer gre za "on line" kontrolo zračilnih parametrov, neposredni monitoring in sistem krmiljenja prezračevanja, posodobitev varnostno-informacijskega sistema, poenostavitev plana obrambe in reševanja za večjo preglednost in lažjo uporabo. Skupino vodi dr. Evgen Dervarič, člani pa so Jože Krk, Marjan Lampret, Rajko Pirnat, Dejan Radovanovič, Damijan Selan in Zmago Žibert.

TIMSKO DELO S PROJEKTNIM VODENJEM

Po besedah dr. Evgena Dervariča je delo pri razvoju tehnološkega procesa pridobivanja premoga v celoti organizirano na principu projektnega vodenja, to pomeni od ideje do izvedbe pod vodstvom projektnega vodje. Uvajanje novih tehnologij v proizvodnjo pa bo potekalo po principu funkcionalne organizacije. Za povezavo med projektnim vodjem in funkcionalno enoto skrbi oddelek za uvajanje in spremljanje novih tehnologij, ki ga vodi Samo Žolger s skupino.

Kontrolo in verifikacijo dela pri razvojnih projektih bo opravljal razširjeni kolegij tehničnega direktorja, in sicer najmanj dvakrat letno, predvidoma maja in oktobra.

"Obseg tehnološkega procesa pridobivanja premoga se zmanjšuje in zato je pri tem procesu najpomembnejši cilj, kako pridobiti čim cenejšo tono premoga. To je pri vseh naštetih projektih temeljni princip racionalizacije. Vložki v posamezne projekte ne bodo zelo veliki; v glavnem bodo vezani na obstoječi tehnološki proces.

Pri organizaciji dela na razvojnih projektih je poleg projektnega načina vodenja in funkcionalnega načina uvajanja novih tehnologij zelo pomembna tudi matrična organizacija. To pomeni, da strokovnjaki, ki se združujejo v projektni skupini in delajo pod vodstvom projektnega vodje, sicer delajo v svojih funkcionalnih enotah. Tak način dela je bolj zahteven, a racionalnejši. Ko se delo pri razvojnem projektu neha, je razvojno skupino lažje razpustiti kot pa funkcionalno organizacijo.

To je prednost, ena od pasti takšnega dela pa je zagotovo motivacija posameznih članov skupin. Tega se v vodstvu podjetja zavedamo in skušamo voditi tako, da bodo člani projektnih skupin na eni strani zadovoljni ob realizaciji projekta, na drugi strani pa s svojo stimulacijo, "je dejal dr. Dervarič.

V prihodnjih številkah Rudarja vam bomo podrobneje predstavljali vsebinsko posameznih razvojnih projektov in delo razvojnih skupin.

Diana Janežič

Največje dosežke je človek dosegel s pomočjo enkratnih procesov, projektov, ne glede na katero dejavnost človeka se to nanaša.

PROIZVODNJA FEBRUAR 2001

OBRAT	PROIZVODNJA			+ VIŠEK		- PRIMANJ.		ODSTOTEK		DOSEŽEN POVPREČEK
	osn. nač.	mes. nač.	doseženo	na osn. nač.	na mes. nač.	na osn. nač.	na mes. nač.	na osn. nač.	na mes. nač.	
PRELOGE	127.000	91.800	98.600	-28.400	6.800	77,64	107,41			5.478
PESJE - ŠKALE	172.000	108.000	111.920	-60.080	3.920	65,07	103,63			6.218
PRIPRAVE	20.000	16.200	18.180	-1.820	1.980	90,90	112,22			1.010
PREMOGOVNIK	319.000	216.000	228.700	-90.300	12.700	71,69	105,88			12.706

Naši strokovnjaki v predoru Ločica

Na trasi bodoče avtoceste med Vranskim in Blagovico je načrtovanih več predorov. Eden med njimi je dvocevni predor Ločica, ki poteka pod Javorškim gričem, jugozahodno od naselja Ločica. Predor je bil januarja letos dokončan, pri njegovem izdelovanju pa so kot podizvajalci sodelovali tudi strokovnjaki iz hidrogeološke in jamomerske službe Premogovnika Velenje.

Sodelovanje pri gradnji predora je bil prvi večji projekt, ki sta ga hidrogeološka in jamomerska služba opravili skupaj izven Premogovnika Velenje. Dela pri projektu so trajala približno leto in pol.

Pedor Ločica je prvi dvocevni, dvopasovni predor na odseku AC Vransko-Blagovica iz smeri Vranskega. Končna dolžina predorskih cevi je 797,94 metra za levo cev in 750 metrov za desno cev. Dolžina izkopa predora med začasnim portaloma pa je 756,4 metra za levo in 693 metrov za desno cev. Z izdelavo predvkopov na severovzhodni strani so pričeli junija 1999, na jugozahodni strani pa mesec dni kasneje. Z izkopom kalote (zgornje polovice cevi) so pričeli 25. septembra 1999, z izkopom kalote desne cevi pa 8. oktobra 1999.

Obe cevi so izdelovali s severozahodne strani, le zadnjih 10 metrov vsake cevi je bilo izdelanih z jugozahodne strani.

Desna cev je bila prebita 10. aprila 2000, leva cev pa 14 dni kasneje. Predorske cevi so izkopavali v fazah: v kaloti, stopnici (spodnji del cevi) in za talni obok. Izkopani profil so v primarni fazi podgrajevali s TH loki, mrežo, brizganim betonom in sidri. Dolžino koraka pri izkopu in količino podpor- nih elementov so prilagajali različnim hribinskim kategorijam.

Skrb za varno izkopavanje

Strokovnjaki hidrogeološke službe so izvajali geotehnično spremljavo gradnje predora in obeh portalov z namenom zagotoviti učinkovitejše in varnejše izvajanje del. Z ustrezno opremo so spremljali dogajanje v hribini, opazovali stabilnostne razmere v okolici predora in ugotavljali sekundarna napetostna stanja, ki so nastala kot posledica izdelave obeh predorskih cevi.

“Z našim delom pri predoru Ločica smo začeli avgusta 1999, dela v predorski cevi smo predali 15. februarja letos, opraviti pa moramo še zaključne meritve po izdelavi obeh portalov predora. Na srečo ni bilo pri gradnji nobenih posebnosti. Prognozirane so bile nekoliko težje geotehnične in geološke razmere za gradnjo predora, kot pa so

bile potem v resnici. Zato je bilo treba vgraditi bistveno

manj geotehnične opreme, kot je bilo predvideno v projektu gradbenih del,“ je uvodoma povedal vodja hidrogeološke službe **Marko Mavec** in takole razložil njihovo delo pri gradnji predora: “Uporabljali smo različno opremo in izvajali več meritev. V območju obeh predvkopov smo opazovali stabilnost brežin. Merili smo premike, merili napetosti v sidrih, z ekstenzometri premike čelne stene predora in s triosnimi tlačnimi celicami spremembe primarnih napetosti med predorskima cevema. Ko se je predor začel premikati v notranjost, pa smo za tunnelsko oblogo vgradili različno merilno opremo. Takšno merilno mesto sestavlja pet merskih sider med 6 in 9 metri dolžine. S temi sidri smo merili učinke in stabilnost podgrajevanja.

Drugi merski profil je bil narejen iz 9 merskih cevni ekstenzometrov, merili pa smo stabilnost oziroma pomike hribine za primarno podgradnjo. Tretja vrsta meritev se je nanašala na radialne tlake, merili pa smo jih s hidravličnimi celicami. Četrto meritev - merilnike specifičnih deformacij - pa smo v Sloveniji uporabili prvič, namenjena pa je bila merjenju napetosti v oblogi predora. S tem postopkom smo pridobili dragocene in dobre izkušnje, tako da smo te celice že začeli uvajati tudi v AB panele za podgradnjo v naših jamah in pri gradnji predora Drtjščica.”

Pedor Ločica je prvi dvocevni, dvopasovni predor na odseku AC Vransko-Blagovica iz smeri Vranskega.

Jamomerci so usmerjali predor (levo), hidrogeologi pa skrbeli za učinkovitejšo in varnejše delo pri gradnji tunela.

Prve meritve je bilo treba opraviti za vsako mersko mesto takoj po vgradnji, nato pa je bila pogostost meritev prilagojena fazam gradnje in zabeleženim spremembam. Vse meritve so opravljali s sondami ali z instrumenti in podatke računalniško obdelali.

“Naj se pohvalim, da smo v Premogovniku Velenje zelo dobro opremljeni in imamo zelo sposobne kadre za izvajanje omenjenih del. Je pa v Sloveniji malo tovrstnih poslov, največ jih je sedaj, v letih izgradnje avtocestnega križa. Podjetij, ki so sposobna opravljati takšne meritve, je kar nekaj in konkurenca je velika. Ob tem pa je bilo nemogoče pridobiti geotehnično spremljavo izgradnje največjega projekta, to je predora Trojane, saj imajo izvajalci, Italijani, svoje lastne strokovnjake za tovrstne meritve,“ je sklenil Mavec.

Usmerjanje smeri predora

Strokovnjaki **jamomerske službe** so pri tem projektu delali posnetke terena, zakoličili in kontrolirali izkope na portalih, spremljali premike terena nad predorom, usmerjali tunel, merili absolutno konvergenco, kontrolirali izkop v tunelu, merili debelino primarne obloge in izdajali tedenska poročila.

Vodja jamomerske službe **Drago Potočnik** je takole opisal dela strokovnjakov te službe: “Pred pričetkom del pri izgradnji predora smo opravili topografski posnetek terena na obeh portalih predvkopov, k

čemu spadajo tudi vse zakoličbe, skladno s

projektom. Posnetek terena je bil namenjen izračunu količin izkopane hribine. Ker je gradnja predora tesno povezana s splošno okoljevarstveno problematiko, ki se nanaša predvsem na preprečevanje vplivov na stanovanjske, komunikacijske in druge objekte, je bilo treba posvetiti posebno pozornost rednemu spremljanju premikov terena v neposredni bližini gradbišča predora.

Najzahtevnejše delo jamomerske službe je bilo vsekakor usmerjanje delovišča pri izkopu predora. To smo opravljali s pomočjo petih vgrajenih laserjev (dva v kaloti in trije v stopnici) in ustrezno izdelanega protokola, po katerem je izvajalec izkopal hribino. Tehnologija usmerjanja se precej razlikuje od tehnologije, ki jo uporabljamo v Premogovniku Velenje, pa tudi toleranca izkopa je v okviru 10 centimetrov za primarno oblogo, za sekundarno oblogo pa znotraj 1 centimetra.

Zaradi teh tehničnih zahtev je bilo treba izdelati ustrezno programsko podporo in dopolniti razpoložljivi instrumentarij jamomerske službe z novim teodolitom, ki omogoča lasersko brezkontaktno merjenje dolžin.

Poleg usmerjanja in zakoličb v predoru smo spremljali tudi deformacije v primarni oblogi. Namen spremljanja deformacij je predvsem ocena stabilnosti podgradnje in posledično prilagajanje podpornih ukrepov in delovnih postopkov dejanskim razmeram v okolni hribini. Šele ko so se deformacije v primarni oblogi zmanjšale pod 3 milimetre na mesec, je bilo možno vgraditi sekundarno oblogo.

Na koncu naj še poudarim, da je bila dosežena hitrost gradnje predora Ločica povsem primerljiva z rezultati, ki jih dosegajo izvajalci na drugih

gradbiščih v Evropi. Strokovno izvedene geotehnične meritve, geološka spremljava in kooperativno delo med partnerji so omogočili visoko kakovostno gradnjo predora v zahtevnih geotehničnih razmerah.”

Diana Janežič

Donacija za premogovnik v ZRJ

Na osnovi lanskih dogovorov s predstavniki Elektro Privrede Zvezne republike Jugoslavije o donatorski pomoči naše države z odkopno opremo za jugoslovanske premogovnike je konec januarja v Resavico odpotovala štiričlanska delegacija Premogovnika Velenje.

V njej so bili: mag. Marjan Kolenc, tehnični direktor, Ivan Pečovnik za rudarski del, Pavle Skornšek za strojni del in Anton Kotnik za elektro del. Ogledali so si premogovnik Vodno v Rembasu in dobili dodatno dokumentacijo o nahajališču premoga, rezervah, odkopnih razmerah, opremljenosti, številu zaposlenih... Podatke bodo uporabili pri pripravi predinvesticijske študije, ki bo osnova za pridobitev donacijskih sredstev. Študija naj bi bila izdelana do konca februarja. Predvideni donatorji so Republika Slovenija in nekatere države v Evropski uniji, proizvajalci rudarske opreme ter trgovci.

To je bil prvi večji projekt, ki sta ga hidrogeološka in jamomerska služba opravili skupaj izven Premogovnika Velenje.

Redni letni zbor slovenskega odbora WEC

Prelomen čas za energetiko

Člani slovenskega odbora svetovnega energetskega sveta (WEC) so imeli redni letni zbor 7. februarja v Premogovniku Velenje. Med člani odbora so iz poslovnega sistema Premogovnik Velenje dr. Franc Žerdin, direktor Premogovnika Velenje, dr. Milan Medved, direktor za razvojno področje, in mag. Franc Avberšek, direktor ERICa.

Na dnevnem redu zбора so imeli pregled dela v preteklem obdobju, poročilo nadzornega odbora, načrte za naslednja tri leta, izvolili so novo vodstvo in podelili tradicionalna priznanja. Za novega predsednika slovenskega odbora WEC so izvolili dr. Vekoslava Korošca, v.d. direktorja Eles, za častnega predsednika pa dr. Iva Baniča, nekdanjega direktorja Eles. Dr. Franc Žerdin bo tudi v prihodnjem mandatu podpredsednik in član administrativne komisije, kot je bil že dosedaj, dr. Milan Medved bo še naprej vodil študijsko komisijo. Priznanja so letos dobili dr. Ivo Banič, Jaroslav Vrtačnik, direktor TE Šoštanj, ter podjetje ELES.

Osrednja točka dnevnega reda je bila predstavitev "Analize konkurenčnosti domačih proizvajalcev na odprtem trgu električne energije". Analizo je naročilo Združenje za energetiko, izdelali pa so jo strokovnjaki Fakultete za elektrotehniko ter Inštituta za javno upravo in Ekonomskega inštituta pri Pravni fakulteti. Analizo je na zboru predstavil dr. Robert Golob, državni podsekretar za energetiko in eden od njenih avtorjev.

Trg bo vse spremenil

Kot je v svoji razlagi poudaril dr. Golob, bo prehod iz monopolnega na

tržni princip delovanja poleg institucionalnih sprememb pomenil tudi bistveno spremenjene pogoje poslovanja elektroenergetskih podjetij. Spremembe bodo še posebej občutili proizvajalci električne energije, saj se bodo s pretežnim delom svoje dejavnosti morali znajti na prostem trgu. Zanesljiva oskrba z električno energijo pa je za normalno delovanje družbe in gospodarstva neprecenljivega pomena in v novih razmerah ne sme biti ogrožena. Zato prehod na tržne razmere vedno poteka postopoma in pod budnim očesom države.

Slovenski proizvajalci električne energije pa ne bodo imeli problemov samo zaradi odpiranja trga, temveč tudi zaradi nerešenih težav v preteklosti. Cene električne energije v preteklosti namreč niso pokrivalo stroškov proizvodnje, dodatno težavo pa predstavljata še poplačilo dolgov za izgradnjo obstoječih in stroški novih proizvodnih objektov. Precejšen znesek predstavljajo tudi tako imenovane nasledle investicije, to so stroški objektov, ki v tržnih razmerah ne bodo rentabilni. Teh je kar za 150 milijard SIT, kar je več od skupnega letnega prometa elektrogospodarstva in jih ni mogoče pokriti iz državnega proračuna.

Celovita finančna sanacija slovenskega elektrogospodarstva torej presega

ozki pojem naslednih investicij, zato omenjena analiza obravnava celoten projekt širše in vključuje dolgoročne vidike reševanja nastalega položaja. Poleg ukrepov za finančno sanacijo je za dvig konkurenčnosti pomembno prestrukturiranje proizvodnega sektorja, ki predvideva povezovanje posameznih podjetij. Namen analize je identificirati in raziskati ukrepe, ki jih država lahko izvede, da bi izboljšala konkurenčnost slovenskih proizvodnih podjetij, ko bodo 1. januarja 2003 nastopila na odprtem evropskem trgu.

V analizi so bile opravljene simulacije delovanja slovenskega trga z električno energijo od letos do 2010, finančne analize poslovanja proizvodnih podjetij in analizirani učinki predlaganih ukrepov. Na podlagi omenjenih analiz je bil izbran scenarij, po katerem so nasledle investicije zmanjšane na le 15 milijard SIT.

Po tem scenariju je treba najprej oceniti vrednost podjetij in ustrezno znižati njihovo kapitalno vrednost, skleniti dolgoročne pogodbe o letni prodaji 2.800 GWh električne energije iz TE Šoštanj na tarifnem trgu po ceni, ki ne presega 10

Prehod na tržni princip bo pomenil tudi bistveno spremenjene pogoje poslovanja elektroenergetskih podjetij.

V letu 2002 naj bi se skupnemu podjetju pridružila še TE Šoštanj in Premogovnik Velenje.

SIT/kWh, in skleniti pogodbo o prednostnem dispečiranju 600 GWh na leto iz TE Trbovlje po ceni, ki izhaja iz zakona o zapiranju. Letos naj bi vlada sklenila

letno pogodbo o sistemskih storitvah s TE Brestanica za čas do leta 2003. Še letos naj bi se v skupno podjetje združile hidroelektrarne (Dravske, Savske in Soške). V letu 2002 naj bi privatizirali 10 odstotkov deleža proizvodnih podjetij, omenjenemu skupnemu podjetju pa naj bi se pridružila še TE Šoštanj in Premogovnik Velenje in v letu 2003 še plinska elektrarna Brestanica.

Temu bi sledilo aktiviranje državnih pomoči v okviru reševanja naslednjih investicij za vračilo investicijskih kreditov slovenskega dela NE Krško, vsa proizvodna podjetja pa bi morala racionalizirati poslovanje. Do leta 2003 bi omejili maksimalno sistemsko ceno na trgu na 50 SIT/kWh in najkasneje do leta 2005 popolnoma sprostili trgovanje s Hrvaško oziroma JV Evropo.

Omenjeno analizo s predlaganimi ukrepi bo Združenje za energetiko

predstavilo vladi Republike Slovenije, ki bo sprejela končno odločitev.

PRELOMEN ČAS

Predstavitve analize je na zboru WEC med člani povzročila različne komentarje. Veliko je bilo vprašanj o posameznih ukrepih in njihovih učinkih. Vsi člani pa so soglašali, da je čas res prelomen in da je v elektrogospodarstvu pred odprtjem domačega trga, 15. aprila, in pred odprtjem evropskega, 1.1.2003, treba nekaj storiti.

Misli iz razprave je strnil dr. Franc Žerdin, direktor Premogovnika Velenje in predsednik Združenja za energetiko: "Analizo smo zelo dobronamerno dali v javno razpravo, in to kvalificiranemu občinstvu, saj so člani slovenskega odbora WEC najbolj odgovorni delavci v elektrogospodarstvu. S to javno razpravo smo tvegali različne odmeve in ocene, a želim, da bi člani odbora WEC in vsa strokovna javnost pomagala graditi rešitve in da ne bi podlegla manipuliranju s predlaganimi ukrepi in dogodki v elektrogospodarstvu, ki zadnje čase burijo javnost."

Diana Janežič

Eno od priznanj SNK WEC za leto 2000 je prejel Jaroslav Vrtačnik.

Jaroslav Vrtačnik, univ. dipl. inž. strojništva, je po desetih letih dela v TE Šoštanj leta 1985 postal njen direktor. V tem času je med drugim spodbudil, zasnoval in usklajeval projekt okoljevarstvenega sanacijskega programa za uravnoteženo umestitev termoelektrarne z okoljevarstvenimi zahtevami in informacijskim sistemom obremenitve okolja.

Njegov delež pri koordinaciji strokovnih skupin, usklajevanju z državnimi organi, zagotavljanju virov financiranja in z izvajalci zahtevnega sanacijskega posega

tako domačih kot tujih investicij je bil dragocen in dejaven. Iskal je čim boljše rešitve za preprečevanje onesnaževanja voda reke Pake in Velenjskega jezera. Rezultat njegovega dela so zgrajene čistilne naprave na bloku 4 ter letos dokončane čistilne naprave za SO₂, NO_x in saje na bloku 5.

S tem je dosežen cilj, ki si ga je kot direktor zastavil, to je proizvodnja ekološko neoporečne električne energije v TE Šoštanj.

Kaj je WEC?

Svetovni energetski svet, World Energetic Council, je bil ustanovljen pred 76 leti in ostaja najbolj prepoznavna, globalna nevtralna in nekomercialna multientergerijska organizacija, ki v svoje programe in načine delovanja povezuje okrog 100 držav. V svojih projektih in študijah nastopa skupaj z uglednimi organizacijami, kot sta Svetovna banka in Združeni narodi.

Člani WEC so samostojni nacionalni odbori in med njimi je tudi slovenski, s kratico SNK WEC. Slovenija je postala članica WEC leta 1992 na 15. kongresu sveta v Španiji. Tako kot drugi nacionalni odbori tudi SNK povezuje vse energetske sektorje, proizvajalce, dobavitelje, uporabnike, energetske izvršnike, vladne agencije, nacionalna energetska združenja ter oblikovalce energetskega programov in politike, raziskovalne, akademske in okoljevarstvene institucije. Delovanje SNK vključuje publiciranje strokovnih stališč, organizacijo posvetovanj, strokovnih predavanj in mednarodnih delavnic.

Od leta 1999 slovenski odbor predseduje državam članicam WEC Srednje in Vzhodne Evrope v okviru energetskega programa in sodelovanja Vzhod-Zahod. Izdane so bile publikacije o energetske zakonodaji, o prestrukturiranju premogovništva v Srednji in Vzhodni Evropi in o energiji za jutrišnjo rabo.

Odmevna oblika delovanja WEC so regijski forumi, mednarodne delavnice, letne skupščine ter svetovni energetski kongresi, organizirani vsaka tri leta. Združeni narodi pripravljajo skupaj z WEC razpravo o zdržnem, trajnostnem razvoju človeštva, povezano z ravnanjem z energijo. V pripravi je temeljita študija World Energy Assessment, ki je v osnutku že dostopna na internetu, in bo podlaga za globalno usmeritev sveta pri ravnanju z energijo na zdržen način.

Povzeto po članku Nade Zupanc, revija Naš stik, dec. 2000

Elektrarne gredo na trg

Dr. Robert Golob o konkurenčni prihodnosti slovenskega elektrogospodarstva.

Dr. Robert Golob ima za seboj dobra tri desetletja življenja, v katerih je zbranih pomembnih dogodkov v njegovi poklicni karieri, funkcij in obveznosti več, kot jih ima večina v dvakrat daljšem življenju. Pred oči javnosti je stopil spomladi leta 1999, ko je bil imenovan za državnega sekretarja za energetiko, čeprav je bilo tudi do tedaj njegovo delovanje javno, uspešno in razgibano.

Mlad je postal doktor znanosti, je docent na ljubljanski fakulteti za elektrotehniko, kjer se ukvarja s pedagoškim in raziskovalnim delom pri elektroenergetskih sistemih. Svoja razmišljanja je objavil v več člankih ter sodeloval na mednarodnih in domačih konferencah. Kot vodilni raziskovalec ali odgovorni nosilec je bil dejavno udeležen pri uresničevanju večjega števila raziskovalno-razvojnih elektroenergetskih projektov. Zdaj je tudi državni podsekretar za energetiko in eden od avtorjev Analize konkurenčnosti domačih proizvajalcev na trgu z električno energijo.

Rudar: "Kakšna je konkurenčnost slovenskih proizvajalcev električne energije; v čem so naše prednosti oziroma slabosti glede na Evropo?"

Dr. Golob: "V tem trenutku je konkurenčna sposobnost izjemno nizka. Najverjetneje so edino podjetje, ki je sedaj sposobno konkurenčnega boja na evropskem trgu, Dravske elektrarne Maribor. Tudi Nuklearna elektrarna Krško je zaradi velikih kreditov za naložbe manj konkurenčna."

Konkurenčnost slovenskih proizvajalcev električne energije je v tem trenutku izjemno nizka.

Rudar: "Najbolj aktualno je vprašanje, ali bo 15. aprila letos trg z električno energijo odprt."

Dr. Golob: "To je res najbolj aktualno vprašanje in si ga tudi jaz vedno znova zastavljam. To pomeni, da na tem v ministrstvu za gospodarstvo zelo intenzivno delamo, da bi bili sposobni odgovoriti, kako po 15. aprilu. Ti pogovori potekajo na več nivojih: med agencijo, distributerji in Elesom, nato med proizvajalci in vlado predvsem glede naslednjih investicij. Sem optimist in menim, da bomo našli odgovore. Nujno je, da se vlada do tega opredeli do 15. marca, torej mora mesec pred odprtjem trga povedati jasno in javno, kaj lahko vsi skupaj - elektrosistem in porabniki - pričakujemo po 15. aprilu."

Rudar: "Kdo bo ali naj bi po vašem mnenju prodajal električno energijo?"

Dr. Golob: "To vprašanje se, po mojem mnenju, sedaj nekoliko politizira, a to sploh ni ključno vprašanje. Zakaj se politizira? Zato, ker je bilo vprašanje, kdo bo imel ekskluzivno pravico nad uvozom in izvozom električne energije, kar ni isto kot, kdo jo bo prodajal in kupoval. Trgovanje z električno energijo, še posebej mednarodno, je namreč urejeno v zakonih in uredbah, za razliko od klasičnih prodajnih in nakupnih odnosov.

Jasno je, da bodo energijo prodajala porabnikom vsa distribucijska podjetja, distribucijskim podjetjem jo bodo prodajala

dr. Robert Golob

vs a proizvodna podjetja. Ocenjujem, da bo v prvem in drugem letu 80 odstotkov vseh transakcij potekalo na tem nivoju. Za preostalih 20 odstotkov pa se ve: o tem govori tudi uredba, o kateri se govori, da je Elesu prepovedala trgovanje.

Ta uredba je Elesu le naložila, da loči funkciji upravljanja z električno energijo in trgovanja z njo. Eles bo ustanovil hčerinsko podjetje, na katerega bo prenesel vse aktivnosti. Še vedno bo uvažal električno energijo prek hčerinskega podjetja, ob tem pa bo jasno videti, ne samo kakšni so prihodki, ampak tudi kakšni so odhodki."

Rudar: "Kakšno obliko organiziranosti slovenskih proizvajalcev glede na scenarije v "Analizi..." predlagate?"

Dr. Golob: "Študija je ugotovila, da je glede na vse kriterije najbolj smiselna združitev na nivoju vseh treh podjetij hidroelektrarn, TE Šoštanj, TE Brezovica in mogoče tudi Premogovnika Velenje."

Rudar: "To ni prva študija o združevanju energetskih podjetij, nekaj združenih podjetij je v preteklosti že tudi delovalo; pred letom 1990 tudi TE Šoštanj in Premogovnik Velenje. Kakšni so vaši argumenti za eko-

nomsko uspešnost predlagane združitve?"

Dr. Golob: "Situacija pred letom 1990 je bila bistveno drugačna od sedanjosti. Potem se je zgodil prehod v nov gospodarski sistem, ki je za seboj potegnil določene ukrepe na področju energetske politike, tudi ukrepe združevanja in razdruževanja.

Zdaj bomo prešli znova v nov energetske sistem, iz regulirane sistema v tržni sistem. Vsaka sprememba nujno zahteva vsaj to, da se vsi sodelujoči temeljito poglobijo v svoje delo in poslovanje in najdejo takšno strategijo, da bodo ta prehod izvedli ter ga preživeli na čim manj boleč in čim bolj uspešen način.

Združevanje, ki ga obravnava študija, je bilo analizirano izključno na podlagi tega, kakšen je učinek takšnega združevanja za konkurenčnost podjetij v bodoče. Ugotovljeno je bilo, da če so podjetja razdružena, je konkurenčna sposobnost celotnega elektrogospodarstva manjša, kot če so podjetja združena."

Rudar: "Po vaši "Analizi..." je električna energija iz TE Šoštanj konkurenčna. Se ta njena konkurenčnost navezuje izključno na velenjski premog ali so možni tudi scenariji s kakšnim drugim energentom?"

Dr. Golob: "Ne. Obdelali smo več tehnoloških različic z upoštevanjem različnih goriv za različne letne proizvodnje. Če se prav spominjam, je bila za TE Šoštanj meja 3.400 GWh električne energije oziroma 4 milijone

Do letne proizvodnje 4 milijone ton je premog za proizvodnjo električne energije v TE Šoštanj izključno velenjski.

ton premoga kot maksimalna dolgoročna proizvodnja, ki naj bi jo dajal Premogovnik Velenje. To ugotovitev smo strogo upoštevali in zapisali, da je do letne proizvodnje 4 milijone ton premoga za proizvodnjo električne energije v TE Šoštanj izključno velenjski.

Če bi iz kakršnega koli razloga prišlo do povečanega povpraševanja po električni energiji, je jasno, da lahko TE Šoštanj svoje dodatne, sedaj neizrabljene zmogljivosti, ki pa niso neomejene - okoli pol milijona ton premoga - izrablji za dodaten, ponavljam, dodaten, uvoz.

Do 4 milijone ton pa premoga nismo predvideli ukrepov za "izboljševanje" konkurenčnosti TE Šoštanj na račun Premogovnika."

Rudar: "In še eno vaše mnenje, ki nima nepečredne zveze z omenjeno analizo. Ali menite, da je umestitev energetike v ministrstvo za okolje in prostor primerna oziroma kako sploh komentirate te nedorečenosti glede umestitve energetike v kakršnokoli ministrstvo?"

Dr. Golob: "To, kar je zame v tem trenutku ključno, ni to, v katerem ministrstvu je energetika. To je sicer lahko približljiva tema za pogovor. Bistveno je, da se mora vsako ministrstvo, katerokoli že bo, s polno odgovornostjo zavedati

trenutka, v katerem je energetske sistem. Odlašanje z odločitvami, s katerimi smo že tako ali tako v zamudi, je najslabša varianta.

Vprašanje "pravega" ministrstva bo morda aktualno čez leto ali dve, ko se bo stvar umirila in bodo aktualni konflikti med energetiko in okoljem. Danes je prelomna situacija za delovanje energetskega sistema v prihodnosti v celoti."

Diana Janežič

Sedmi scenarij, ki je bil v "Analizi konkurenčnosti domačih proizvajalcev na odprtem trgu električne energije" izbran kot najustreznejši, vsebuje te ukrepe:

- ✓ ponovno oceno vrednosti nepremičnin in opreme podjetij ter ustrezno znižanje kapitalske vrednosti,
- ✓ sklenitev dolgoročne pogodbe o prodaji 2.800 GWh električne energije na leto iz TE Šoštanj na tarifnem trgu po ceni, ki ne presega 10 tolarjev za kWh, in sicer za obdobje od leta 2001 do konca leta 2010,
- ✓ sklenitev pogodbe o prednostnem dispečiranju 600 GWh na leto iz TE Trbovlje do konca leta 2007 po ceni, ki izhaja iz zakona o zapiranju RTH in prestrukturiranju Zasavske regije,
- ✓ še letos sklenitev pogodbe o sistemskih storitvah s TE Brestanica na letni ravni vsaj do leta 2003,
- ✓ postopno združevanje proizvodnih podjetij, in sicer še letos vseh hidroelektrarn, naslednje leto naj bi se skupnemu podjetju pridružila še TE Šoštanj in Premogovnik Velenje ter v letu 2003 še TE Brestanica,
- ✓ privatizacijo 10-odstotnega deleža proizvodnih podjetij v prihodnjem letu, vendar s priporočilom, da se prej opravi omenjeno združevanje podjetij,
- ✓ aktiviranje državnih pomoči v okviru reševanja naslednjih investicij, predvsem za vračilo slovenskega dela NE Krško,
- ✓ omejitev maksimalne sistemske cene na trgu na 50 tolarjev za kWh do leta 2003,
- ✓ najpozneje do leta 2005 popolno sprostitev trgovanja s Hrvaško oziroma JV Evropo ter
- ✓ najmanj 10-odstotno znižanje poslovnih stroškov proizvodnih podjetij.

Izboljšati delovne razmere in povečati konkurenčnost

V Strojnem remontu in vzdrževanju invalidskega podjetja HTZ, ki je s 1. marcem dobil ime profitni center Servis in proizvodnja opreme, so se po letu dni delovanja lotili nekaterih sprememb. Organizacijskih, kadrovskih pa še vlaganj v posodabljanje proizvodnje in novih programov.

Oto Brglez

Kot je povedal vodja profitnega centra **Oto Brglez**, se morajo intenzivno preusmerjati na trge izven energetike, na drugi strani pa tako Premogovniku Velenje kot sebi zagotavljati prihodnost. Torej morajo biti kakovosten dobavitelj izdelkov in storitev Premogovnika Velenje, pravočasno pa ob tem na trgu ponuditi in prodati proste zmogljivosti.

“Že ob koncu leta 1999 smo naredili nekatere analize procesov, ki jih

opravljamo, in kadrovske analize. Ugotovljene podatke smo primerjali s sorodnimi podjetji in si na osnovi primerjav postavili cilje. Glede na število invalidov smo ugotovili, da ti invalidi v naši dejavnosti ne morejo ustvarjati veliko dodane vrednosti. Analiza opremljenosti je pokazala, da je naša oprema že 50-odstotno amortizirana, poleg tega pa je več kot polovica vrednosti naše organizacijske enote v zgradbah, ne v opremini,” je uvodoma povedal Brglez.

Njihove glavne aktivnosti bodo zato letos usmerjene v posodabljanje proizvodnje. Na eni strani zaradi večjega števila invalidov, za katere so mnoga delovna mesta zaradi težkih delovnih razmer neustrezna oziroma neprimerna. Zavedajo se, da so invalidi prizadeti že zaradi svoje zmanjšane sposobnosti za delo, ob tem pa se ne smejo čutiti nekoristne in “cokle” boljšemu poslovanju podjetja. Zato jih želijo produktivno zaposliti na primerljivih delovnih mestih. Na drugi strani

Čiščenje in prenašanje lokov je bilo fizično zelo naporno delo.

morajo proizvodnjo posodobiti tudi zaradi konkurenčnosti. K izboljševanju delovnih razmer na vseh delovnih mestih jih silita tudi nova zakonodaja o varnosti in varstvu pri delu ter skrb za primerno ravnanje z okoljem.

SODOBNA OPREMA IN ZNANJE

Oto Brglez ocenjuje, da imajo v Servisu in proizvodnji opreme veliko znanja, saj so se nenazadnje zaposleni kalili več desetletij pri popraviljanju in vzdrževanju rudarske opreme svetovnih proizvajalcev. Pri samostojnem nastopanju na trgu pa morajo tem svojim izkušnjam dodati sodobno opremo in nova znanja. Tako so že zaposlili in še bodo mlade strokovnjake, ki s seboj prinašajo nove ideje in sodobna tehnološka znanja.

Lani so med večjimi posli za Premogovnik Velenje v tem profitnem centru naredili cevovod za glavno črpališče v jami, kar so delali prvič, naredili 17 sekcij podporja in dva verižna transporterja. Večja posla izven poslovnega sistema pa sta bila v Moravcih pri izgradnji Term 3000 in pri gradnji čistilne naprave na bloku 5 v TE Šoštanj.

Katere nove posle pa so že sklenili ali jih načrtujejo? Oto Brglez našteva: "13. februarja smo podpisali pogodbo z nemškim partnerjem DBT, s katero smo postali pooblaščen servis rudarske opreme za celo Slovenijo in vse države bivše Jugoslavije. V pogodbi so določbe, ki nam omogočajo, da vse dele, ki jih bomo vgrajevali v stroje pri nas, izdelamo tudi za tretjo stranko. Letos naj bi v sodelovanju z DBT-jem izdelali 23 sekcij podporja za

Premogovnik Velenje, nekaj poslov pa bomo opravili tudi za kupce izven poslovnega sistema. V pripravi imamo tudi pogodbo z Eickhoffom in Hauhinchom, pogovarjamo se s firmo Jelšingrad iz Banjaluke o pooblaščenem servisu in izdelavi nekaterih delov. Pri vseh teh poslih so na prvem mestu, seveda, roki izdelave in kakovost."

ŠTIRI VEČJE INVESTICIJE

Med večje posodobitve proizvodnje in delovnih mest uvrščajo štiri projekte. Lani so uredili remizo in vulkanizersko delavnico, letos pa bi ji radi dodali še pralnico avtomobilov. Ugotavljajo, da na območju Šoštanja ni nobene avtopralnice, zato pričakujejo, da bo njihova pralnica dobrodošla in konkurenčna.

V teku je posodobitev linije prebiranja odpadkov in čiščenja lokov. Največja korist te posodobitve bo zmanjšanje količine odloženih odpadkov na komunalni deponiji, za kar so stroški veliki. Posamezne prebrane materiale - les, papir, železo - bodo lahko tudi prodali. "Čiščenje in prekladanje lokov že poteka strojno in delo opravljata dva invalida. Delo je veliko lažje, delavca sta tudi zaščitena pred vremenskimi razmerami. Tudi sicer bodo na prebiralni liniji delali invalidi, saj bodo delo olajšali stroji in delovne razmere bodo bistveno izboljšane. Zdrave delavce, ki so doslej delali na tem mestu, bomo prekvalificirali na druga delovna mesta. Že lani se je 13 delavcev, ki so opravljali nekvalificirana dela, izobraževalo in jih bomo vključili v dela za zunanji trg," je dejal

Brglez. Naslednja večja investicija je nova proizvodna hala, v kateri bodo v enem prostoru v zaporedju opravili razrez, preoblikovanje, peskanje, sestavljanje, varjenje in lakiranje strojnih elementov. Dosedaj so ta dela opravljali na več lokacijah, kar je med drugim zahtevalo veliko transportnih poti, povečalo stroške, podaljšalo čas popravil, ob tem so bile zaradi slabe organizacije del tudi slabše delovne razmere. Hala naj bi bila pripravljena v marcu.

V načrtu imajo še investicijo v popravilnico lokov. Ocenjujejo, da imajo pri teh delih zaposlenih preveč delavcev, delo pa je tudi zelo naporno, saj morajo na leto ti delavci dvigniti tudi po več 100 ton. Delo bodo posodobili s strojem, ki ga bo lahko upravljal delavec invalid. Načrte že imajo narejene, preiskusili pa se bodo tudi v strojogradnji, saj bodo sami izdelali stroj za to delo.

Dogovarjajo se tudi z Elanom, za katerega naj bi izdelovali vse nerjaveče dele na jadrnicah. Ta dela so posebej primerna za invalide, saj gre za izdelavo manjših elementov, ki jih je treba na koncu ročno spolirati. V vse našete posodobitve bodo morali vložiti kar precej prihodka, del denarja za posodobitev delovnih mest invalidov pa nameravajo pridobiti tudi od države, iz sredstev za invalidska podjetja.

Dela in volje jim v Servisu in proizvodnji opreme ne manjka, želijo si in tudi prizadevali si bodo, da bo njihov trud poplačan z dobrim poslovnim rezultatom.

Diana Janežič

Zdaj to delo opravljata dva delavca s strojema in zaščitena pred neugodnimi vremenskimi razmerami.

Čim več ljudi naučiti spoštovati in varovati naravo

To je med drugim zapisano v viziji Inštituta za ekološke raziskave ERICo Velenje, ki je eno od podjetij poslovnega sistema Premogovnik Velenje. Zato se raziskovalci ERICa, predvsem tisti, ki delujejo v inštitutovem Oddelku za izobraževanje in prenos znanja, precej ukvarjajo tudi s pedagoškim delom. Svoje znanje in izkušnje s področja okoljevarstva skušajo čimvečkrat posredovati javnosti.

Pripravljajo predavanja, naravoslovne dneve, raziskovalne tabore, ekskurzije in seminarje. Za učence osnovnih šol Šaleške doline že več let v sodelovanju z Medobčinsko zvezo prijateljev mladine pripravljajo dva izobraževalna projekta, v katera so vključeni vsi učenci šestih in sedmih razredov iz občin Velenje, Šoštanj in Šmartno ob Paki.

Projekt za sedmošolce se imenuje **Varujmo in ohranimo Šaleško dolino**. Zasnovan je tako, da se učenci najprej udeležijo predavanja in terenskega ogleda, nato pa aktivno sodelujejo v projektu z lastnimi prispevki.

Na predavanjih in na terenu se seznanijo z okoljskimi težavami in izboljšavami v naši dolini. Predvsem jim predavatelji iz ERICa skušajo razložiti, v kakšni meri na okolje in na pokrajino vpliva premovalništvo z energijo. Predstavijo jim tudi rezultate prizadevanj podjetij in posameznikov za izboljšanje okolja ter uspešno sanacijo prizadetih območij.

Učenci spoznajo celotno okoljsko problematiko doline, poleg tega pa se v njih prebudi zanimanje za domači kraj in pripravljenost, da bi tudi sami kaj storili za to, da bo naše okolje lepše, bolj urejeno in zdravo.

Letos je bil vsebinski poudarek na okoljski sanaciji TE Šoštanj, ki je z izgradnjo naprave za razžveplanje dimnih plinov 5. bloka v glavnem končana. Na to temo je bila vezana tudi naloga za sedmošolce. Izdelali so plakate, s katerimi so s

pomočjo besede in slike izrazili svoje ideje in razmišljanja o tem, kako polepšati TE Šoštanj in kam se najprej usmeriti sedaj, ko je problem onesnaževanja zraka v večji meri rešen. Komisija, ki so jo sestavljali predstavniki Termoelektrarne, Medobčinske zveze prijateljev mladine in ERICa, je med plakati izbrala najboljših pet. To pa je bilo šele pol poti do nagrade - izleta.

Avtorji izbranih plakatov so se predstavili na prireditvi ob zaključku projekta, ki je bila v 1. marca v veliki dvorani hotela Paka. Mladi so navdušili s svojimi idejami in samozvestnimi nastopi, tako da naloga komisije, ki je morala izbrati zmagovalca, ni bila lahka. A odločili so se in na izlet bodo odšli učenci 7. b razreda Osnovne šole Biba Röck iz Šoštanja.

Vendar niso edini, saj so si nagrado prislužili tudi učenci Osnovne šole Gustava Šiliha iz Velenja. Zmagali so v zbiralni akciji izrabljenih baterij, ki je spremljala projekt okoljevarstvenega izobraževanja za šeste razrede **Odpadek naj ne bo samo odpadke**.

dek naj ne bo samo odpadke. Kot zgornjo pripoveduje njegovo ime, je projekt namenjen odpadkom, ki iz leta v leto bolj obremenjujejo okolje. Zato je resnično potrebno, da se ljudje seznanjajo z možnostmi preprečevanja in zmanjševanja njihovega nastajanja.

Na simpatični prireditvi so ERICovci predstavili tudi dve novi knjižici: zbornik **Varujmo in ohranimo Šaleško dolino 2000** in zbornik **Odpadek naj ne bo samo odpadke 2000**. Publikaciji zaokrožata projekta za eno šolsko leto.

Z njima sta projekta predstavljena organizacijsko in vsebinsko, predstavljata pa tudi priročen vir informacij o okoljski problematiki Šaleške doline.

V zborniku **Varujmo in ohranimo Šaleško dolino** je prikazana obremenjenost Šaleške doline po pokrajinsko-ekoloških regijah, drugo poglavje pa je posvečeno reševanju okoljskih problemov v TE Šoštanj. Letošnji "Odpadek naj ne bo samo odpadke" obravnava nevarne odpadke in je pravzaprav druga knjižica iz zbirke, ki naj bi nastala v štirih ali petih letih. Vsako leto želijo učencem (pa tudi drugim bralcem) podrobneje predstaviti eno vrsto odpadkov in pravilne načine ravnanja z njimi ter obdelati pomembnejša vprašanja s področja gospodarjenja z odpadki.

Zbrane so v dvorani hotela Paka nagovorili tudi direktor inštituta ERICo mag. Franc Avberšek, župan Mestne občine Velenje Srečko Meh in župan občine Šmartno ob Paki Ivan Rakun. Poudarili so pomen tovrstnega izobraževanja in ozaveščanja mladih ter izrazili svojo naklonjenost in podporo projektoma.

Mojca Ževart, ERICo

Sistema kakovosti in ravnanja z okoljem potrjena

"Prva kombinirana zunanja presoja je potekala v odprtem dialogu, dobrem sodelovanju vseh odgovornih oseb in z opravljenim delom smo zelo zadovoljni," je na zaključnem sestanku dejal vodja presojevalcev mag. Ahmet Mehonić s Slovenskega inštituta za kakovost.

Presoja je potekala 6. in 7. marca, presojevalci pa so pregledali izvajanje sistema kakovosti po standardu ISO 9001 in sistema ravnanja z okoljem po standardu ISO 14001. V skupini presojevalcev so bili poleg Mehonića še prof. dr. Uroš Bajželj, Blanka Kaker in Jurij Kus, spremljevalci iz podjetja pa so bili mag. Slavko Plazar, svetovalec tehničnega direktorja za področje kakovosti, Franci Lenart, vodja razvojnih projektov okolje, ter Staška Velikonja, Peter Hudournik in Simon Klinec iz službe SOP.

Certifikat po zahtevah standarda ISO 9001 smo v Premogovniku Velenje pridobili leta 1998, s čemer je bilo potrjeno obvladovanje delovnih procesov v podjetju. Ker je certifikat treba vsako leto potrditi, smo imeli v letu 1999 prvo redno zunanjo presojo po prejetju certifikata. Lani je Premogovnik Velenje prejel tudi certifikat po zahtevah standarda 14001, to je o obvladovanju vplivov na okolje in hkrati s certifikacijsko presojo za to področje je potekala tudi presoja po standardu 9001.

Letos je bila tako prvič izvedena kombinirana skupna zunanja presoja obeh standardov. Po besedah **Francija Lenarta** ima takšen način več prednosti, tako lažjo organizacijo presoje kot nižje stroške. "Presojevalci so pregledali veliko področij in se pogovarjali z veliko sodelavci. V dveh dneh so pregledali celotno poslovanje podjetja z vidika obvladovanja procesov in vplivov na okolje. Začeli so pri vodstvu podjetja in nato nadaljevali po vseh področjih dela tako v jami kot zunaj."

Na zaključnem sestanku je vodja presoje Ahmet Mehonić strnil pozitivne ugotovitve presojevalcev in podal nekaj priporočil. Pohvalil je dejstvo, da ima podjetje dobro izdelano vizijo in dolgoročni strateški načrt ter da imajo razvojne načrte izdelane tudi hčerinska podjetja. Izpostavil je dobro urejeno področje komuniciranja, pri čemer je dejal, da bi morali s strateškimi načrti Premogovnika Velenje bolj seznaniti širšo javnost. Pohvalil je urejenost dokumentacije na vodstvenem nivoju in dobro voden postopek notranjih presoj ter notranjih ukrepov, ki so jim sledili.

Namen vsake presoje je, seveda, tudi opozoriti na pomanjkljivosti in možnosti za izboljšave. To so tako imenovana priporočila, med katerimi je Mehonić izpostavil ureditev dokumentacije glede na njeno aktualno veljavnost, priporočil, da bi mesečno spremljali doseganje ciljev na posameznih področjih ter da bi poskusili

oba sistema - kakovosti in ravnanja z okoljem - združiti v celoto in ju razširiti tudi na hčerinska podjetja. Ne na področju kakovosti ne pri ravnanju z okoljem pa niso ugotovi-

vili neskladnosti s standardi.

Presoja z vidika spremljevalca in odgovorne osebe v sistemu obvladovanja procesov je Franci Lenart takole ocenil: "Redna presoja je manjša obremenitev, kot je certifikacijska presoja. Moja vloga je bila stranska, saj so imeli glavno vlogo presojevalci na posameznih področjih. Tudi moje mnenje je, tako kot vseh presojevalcev, da so dobro sodelovali, da dobro poznajo področje, za katerega so odgovorni. Njihovo sodelovanje ni bilo naučeno, ampak je odražalo realne razmere in dogajanje v podjetju.

To pomeni tudi, da zahteve standarda postajajo sestavni del vsakdanjega delovanja podjetja. Tako tudi presojevalcev ne sprejemamo kot inšpektorjev, ampak kot sogovornike, ki iščejo potrditve delovanja obeh sistemov, za katera imamo certifikata.

Upam, da so bili s presojo zadovoljni tudi presojevalci, da so tudi njihovi občutki po opravljenem delu dobri. Priporočil, ki jih bodo dobili v pisni obliki, naj ne vzamejo kot nekaj negativnega, temveč kot spodbudo za izboljšanje svojega dela."

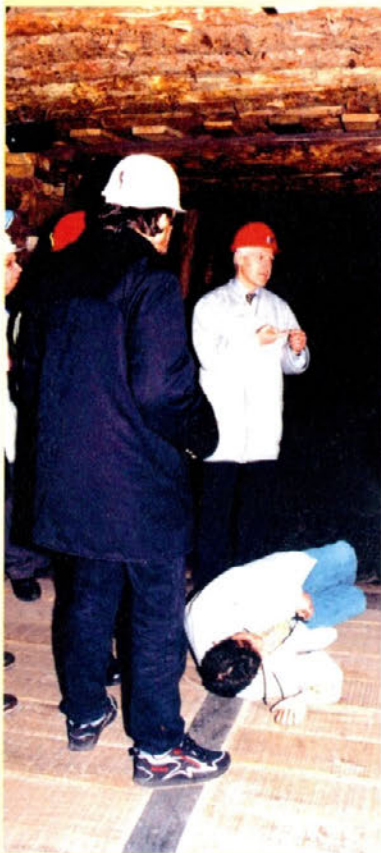
Diana Janežič

Presojevalci – od leve – Ahmet Mehonić, Blanka Kaker, Jurij Kus in Uroš Bajželj, ter srbnica sistema ravnanja z okoljem v podjetju Staška Velikonja.

Kaj se je v februarju zanimivega dogajalo na področju izobraževanja?

Od 12. do 15. februarja 2001 je v prostorih Muzeja premogovništva Slovenije potekalo **izobraževanje vodičev**. Z njim smo nadaljevali in nadgrajevali v preteklih dveh letih zastavljeno izobraževanje. Vodiči so pridobivali aktualna znanja za strokovno delo z obiskovalci in za zagotavljanje njihove varnosti. Prislunili so temam:

- ✓ Vodenje obiskovalcev, izvajalec Peter Pušnik;
- ✓ Prva pomoč obiskovalcem, izvajalec Karli Čretnik;
- ✓ Konfliktne situacije pri delu vodičev, izvajalec Janko Mijoč;
- ✓ Skrb za varnost obiskovalcev - Predstavitve požarnega reda, potencialnih nevarnosti v jami in zunaj, izvajalec Milorad Šikman;
- ✓ Nevarnosti zaradi električne energije, izvajalec Zdenko Lamot in
- ✓ Pregled tehnoloških navodil in potencialnih nevarnosti, izvajalec Ivan Kokot.

V sklopu teme Kako ravnati ob zdravstvenih težavah obiskovalcev muzeja, ki jo je izvajal dr. Janez Poles, so vodiči najprej obnovili že pridobljena znanja in nato pridobili nova teoretična znanja, za tem pa so se skupaj z zdravnikom spustili v podzemne prostore muzeja in reševali

li odigran primer zdravstvene težave obiskovalca (na sliki levo)..

Z osnovami komuniciranja v nemškem jeziku, ki jih izvaja Peter Pušnik, pa bodo še nadaljevali.

Februarja je v Poslovnem sistemu Premogovnik Velenje opravljalo **prpravništvo** 39 pripravnikov.

Največ, 31 pripravnikov, je opravljalo pripravništvo v Premogovniku Velenje; med njimi je bilo 14 rudarjev, 5 elektro energetikov, 5 strojnih mehanikov, 6 rudarskih tehnikov in 1 univerzitetni diplomirani inženir rudarstva. Pripravnikom s končano poklicno in tehnično šolo smo zaradi spremenjene dinamike zaposlovanja omogočili 15-dnevni uvajalni program, ki ga je izvajal obrat Praktično izobraževanje. Namen uvajalnega programa je ponovitev temeljnih strokovnih in praktičnih znanj, potrebnih za uspešno vključevanje v zahteven tehnološki proces ter olajšanje socializacije v kolektiv.

V IP HTZ je bilo februarja 6 pripravnikov: 1 strojni tehnik in 5 univerzitetnih diplomiranih inženirjev strojništva.

V ERIC-u sta februarja opravljala pripravništvo 2 pripravnika: univerzitetna diplomirana inženirka kemijskega inženirstva in univerzitetni diplomirani geograf.

Poleg pripravnikov smo februarja med nami lahko srečevali še 8 **študentov** 1. letnika Višje strokovne šole za elektroniko Velenje. V skladu s pogodbenimi obveznostmi med Šolskim centrom Velenje in našim podjetjem jim omogočamo 10-tedensko obvezno prakso.

A. Verbič, A. Poles

Seminar Učinkovito soupravljanje

V organizaciji Območne organizacije Zveze svobodnih sindikatov Slovenije Velenje je od 12. do 14. februarja potekal izobraževalni seminar Učinkovito soupravljanje, ki je bil namenjen članom svetov delavcev. Seminarja smo se udeležili člani svetov delavcev iz Premogovnika Velenje, Termoelektrarne Šoštanj in Elektra Celje.

Predavali so izkušeni strokovnjaki s področja delavskega soupravljanja, in sicer naslednje vsebine:

- ✓ način in strategija delovanja sveta delavcev,
- ✓ vloga in naloge sveta delavcev na področju statutarnih in kadrovskih zadev ter reševanja sporov z delodajalci,
- ✓ soupravljanje delavcev ter varnost in zdravje pri delu,
- ✓ vloga sveta delavcev na področju plač ter pri obravnavi gospodarskih rezultatov družbe,
- ✓ kolektivne pogodbe in soupravljanje.

Z obiskom tega seminarja smo uresničili eno od nalog, ki smo jih predvideli na začetku letošnjega leta za to mandatno obdobje. Pohvaliti velja Območno organizacijo ZSSS Velenje, da je organizirala seminar v Velenju, saj se ti sicer v glavnem dogajajo v Ljubljani in Centru v Radovljici. S tem je bil strošek na udeleženca precej nižji.

Na koncu smo si slušatelji seminarja ogledali še Muzej premogovništva Slovenije, za kar se udeleženci Premogovniku Velenje še posebej zahvaljujemo.

Pavel Župevc,
predsednik sveta delavcev

Pod novim praporom dobro pripravljeni

Člani Prostovoljnega industrijskega gasilskega društva (PIGD) Premogovnika Velenje od 3. marca delujejo pod novim praporom. Nanj je na 69. rednem letnem občnem zboru ob prisotnosti 32 članov društva in številnih gostov pripelo svoje trakove šest botrov: Premogovnik Velenje, IP HTZ, PLP, GOST, KODA in MINS.

Delo PIGD je bilo lani zelo uspešno. Kot sta v svojih poročilih o delu v letu 2000 povedala predsednik društva **Samo Žolger** in poveljnik društva **Viktor Kralj**, so lani 210 ur dela porabili za dežurstva in druge storitve za potrebe Premogovnika Velenje. 1500 ur rednih vaj so porabili za usposabljanje za gašenje, reševanje in spoznavanje objektov poslovnega sistema. Velika pridobitev za društvo je bilo lani kupljeno novo gasilsko vozilo. Za delo z njim so lani usposobili 10 voznikov-strojniki. 260 ur so porabili za vaje v požarnem rovu z jamskimi reševalci. V izobraževalnem programu društva se je lani 5 članov usposabljal za strojnike, 3 za nosilce dihalnih aparatov, 1 za voznika C kategorije, 5 pa jih je začelo obiskovati tečaj za gasilskega častnika. Več kot 800 ur so opravili na požarnih stražah na športnih in družabnih prireditvah v okviru poslovnega sistema.

V oktobru, mesecu požarne varnosti, so lani sodelovali na dveh vajah - na skupni vaji OGZ Velenje in na vaji IP HTZ. Žal pa so morali lani člani PIGD trikrat intervenirati tudi v požarih. Gasili so travniški požar, požar v remontu II IP HTZ in sodelovali pri gašenju požara v Galvani.

Svojo usposobljenost, pa tudi tekmovalnost so preverjali na gasilskih tekmovanjih: na državnem v Mariboru, občinskem, tekmovanju za šaleški pokal ter na tekmovanju gasilcev rudnikov in energetikov Slovenije.

Aktivni bodo v društvu tudi letos. V načrtu imajo redno usposabljanje na vajah in 12 taktičnih vaj na objektih poslovnega sistema. Vse objekte bodo dvakrat na leto preventivno pregledali. V sodelovanju z reševalno četo se bodo

usposabljali v požarnem rovu. Več članov bodo vključili v izobraževalne tečaje za gasilce, strojnike, nižje gasilske častnike in sodnike, saj želijo, da čimveč članov pridobi čin višjega gasilskega častnika operativne oziroma organizacijske smeri.

Tudi letos bodo desetine pripravljali na različna tekmovanja, kajti ta jim med drugim pomenijo tudi psihično in fizično pripravo gasilcev za izvajanje operativnih nalog. Med tekmovanji bo najpomembnejše 33. srečanje gasilskih enot rudnikov in energetikov Slovenije junija v Trbovljah. V preventivnih akcijah bodo sodelovali z GZ Velenje in drugimi gasilskimi društvi v Šaleški dolini.

Ocenjujejo, da so po pridobitvi novega gasilskega vozila dobro opremljeni, bodo pa dopolnili oziroma zamenjali dotrajane dele gasilske, reševalne in zaščitne opreme. Za vse te dejavnosti imajo v letu 2001 na razpolago 4,5 mili-

jona tolarjev in nekaj teh sredstev bodo namenili tudi za družabno življenje članov društva.

V razpravo po izčrpnih poročilih na občnem zboru se je vključilo veliko prisotnih. Predvsem so se s čestitkami za nov prapor in željami za uspešno delo in sodelovanje oglasili vsi predstavniki gostujočih gasilskih društev: Gasilske zveze Velenje, PIGD Trbovelj in Hrastnika, TUŠ-a, GZ Velenje-mesto, PGD Zagorje-mesto, Šoštanj-mesto, Šalek in Škale.

Tehnični direktor Premogovnika Velenje **mag. Marjan Kolenc**, ki je v imenu Premogovnika Velenje pripel botrinski trak na prapor, se je v svoji razpravi zahvalil društvu za uspešno delo v letu 2000 in dodal: "Pomembno je, da večino svoje dejavnosti namenite izobraževanju in različnim oblikam praktičnega usposabljanja članov, da v društvo vključujete mlade člane ter da ste dobro opremljeni. V Premogovniku Velenje namenjamo veliko skrb požarni varnosti. A kljub visoki tehnološki opremljenosti našega podjetja je delo, ki ga pri tem opravijo ljudje, zelo pomembno. Kako odločilen je človeški faktor, se je, žal, pokazalo tudi pri zadnjih požarih v nekaterih večjih podjetjih v Sloveniji. Zato bo treba požarnim stražam pri vzdrževalnih delih posvečati več pozornosti."

PIGD primarno deluje pod okriljem Premogovnika Velenje. Njegova dejavnost pa bo čedalje bolj pomembna v vseh članicah poslovnega sistema, zato so na občnem zboru predlagali sestanek vodstva društva z direktorji članic poslovnega sistema, na katerem bi se pogovorili o njihovih potrebah po storitvah PIGD.

Diana Janežič

20 let Aktiva

invalidov podjetja

Na nedeljo je bilo, 22. marca 1981, ko so veliko restavracijo Družbene prehrane na Kidričevi cesti skoraj do zadnjega stola zapolnili invalidi tedanjega Rudnika lignita Velenje (na slikah zgoraj). Prišli so na ustanovni občni zbor Aktiva Društva invalidov Velenjev RLV. Bili so nad vse delovni in odločni. Sprejeli so delovni program in poslovnik, izvolili prvi izvršilni odbor in v razpravi opozorili na vrsto težav, ki so pestile delovne invalide. Pobudnik ustanovitve aktiva je bil Edvard Ferenčak, za prvega predsednika aktiva pa je bil izvoljen Vili Kerin. Njemu so do danes sledili Valter Golob, Drago Kremžar in Drago Novak.

Spomini na tisti čas pred dvajsetimi leti in na vseh dvajset let vmes so bili obujeni v četrtek, 1. marca letos, v restavraciji Klub. Bilo je precej manj udeležencev, zato pa mnogi, ki so bili zraven tudi leta 1981 in mnogo let za tem aktivno delali in si prizadevali "za pridobitev in ohranitev pravic delovnih invalidov, za njihov enakopraven položaj pri delu glede na preostalo delovno zmožnost, za njihovo rehabilitacijo in usposabljanje za novo delo, za prilagoditev delovnih sredstev, postopkov in delovnih razmer invalidom, za zagotavljanje novih delovnih mest za invalide, za ugodnosti za invalide pri pridobivanju stanovanj, večje možnosti aktivnih oblik rekreacije, zdravljenja v zdraviliščih..." In ne nazadnje, ampak na prvem mestu "za ugotavljanje in odpravljanje vzrokov najpogostejših delovnih neizidov oziroma vzrokov za nastajanje invalidnosti."

Vse to in še marsikaj - med drugim stimulatивно nagrajevanje, ureditev nadomestila za invalidnost, spremljanje invalidske zakonodaje - je bilo zapisano tudi v prvem delovnem programu aktiva. Vse do danes se delo aktiva invalidov ni bistveno spremenilo. Spreminjale so se le družbene in gospodarske razmere, ki so zmanjševale pravice vseh delavcev in tudi invalidov, zato je vloga aktiva invalidov danes zanje še toliko bolj pomembna.

Toda kljub navidezni skrbi za položaj invalidov, kar 150 zakonov, predpisov in drugih zakonskih dokumentov naj bi govorilo o njih, delovanju društev invalidov v državi in različnih organizacij civilne družbe za pomoč invalidom, so invalidi v mnogih pogledih marginalna skupina državljanov.

Prav gotovo pa tega ne moremo trditi za Premogovnik Velenje. "Vaš aktiv bi morali čuvati kot punčico v očesu. Ostali ste namreč edini takšen aktiv v državi, "je na praznovanju 20. obletnice dejal predsednik Zveze društev invalidov Slovenije **Miran Krajnc** in nadaljeval: "Delovni invalidi ste samo ena od kategorij invalidov. Člani vašega aktiva so še zaposleni delovni invalidi, zato je delo aktiva toliko bolj pomembno. Vaše težave in interesi so drugačni od interesov že upokojenih invalidov. Vašim pripombam, predlogom, vprašanjem, opozorilom in željam bi morala prisluhniti država pri pripravljani nove invalidske zakonodaje. Zveza društev invalidov bo z vašim aktivom zato tudi v prihodnje tesno sodelovala, saj lahko vaše zahteve prenašamo na višje nivoje in priporočimo k sprejemanju pravih odločitev v korist invalidov."

Premogovnik Velenje je pred dobrim letom ustanovil tudi hčerinsko podjetje - Invalidsko podjetje HTZ, v katerem je med 762 delavci 375 invalidov in ki je registrirano tudi za zaposlovanje in usposabljanje invalidov. O

delovanju podjetja, njegovem razvojnem načrtu, vstopanju na zunanji trg, položaju invalidov in skrbi za njihove delovne razmere je spregovoril direktor podjetja **Franc Druks**. "Vsi dosedanja predsedniki ste bili gonilna sila delovanja aktiva. Zastopate specifične interese delovnih invalidov, ki so sicer zdravstveno prizadeti delavci, vendar pomembno prispevajo k uspešnemu delovanju poslovnega sistema Premogovnik Velenje," je poudaril Druks.

Praznovanje 20. obletnice aktiva invalidov je bilo, seveda, tudi slovesno. Z izbranimi besedami ga je takšnega naredil povezovalce programa Karl Drago Seme in z glasbenim uvodom Rudarski oktet. Čestitke in želje za uspešno delo aktiva še naprej so izrekli dosedanja predsednik aktiva Drago Kremžar, direktor IP HTZ Franc Druks, predsednik ZDIS Miran Krajnc, predsednik MDI Šaleške doline Valter Golob in predsednik sindikata Premogovnika Velenje Jože Kožar.

Najslovesnejši del pa je bila podelitev priznanj in plaket dolgoletnim članom aktiva ter zunanjim sodelavcem za vsestransko pomoč pri delu aktiva. Tako so veliko plaketo za dolgoletno delo v aktivu prejeli: Edvard Ferenčak, Vili Kerin, Valter Golob, Mirko Hudej, Anton Škripač in Drago Kremžar. Malo plaketo za vsestransko pomoč aktivu pa: Ludvik Hribar, Franc Kos, Ivan Rošar, Ivan Muhič, Stanko Zajc, dr. Franc Žerdin, Franc Druks, Janko Lukner, Franc Novak, Dušan Zapušek in Jože Kožar. Prav na koncu pa so se z darilom in iskrenimi željami za prijetno počutje v tretjem življenjskem obdobju zahvalili Dragu Kremžarju za predsedovanje in delo v aktivu.

Diana Janežič

Aktiv invalidov Premogovnika Velenje

Dela ne bo zmanjkalo

Člani aktiva invalidov Premogovnika Velenje so se 22. februarja sestali na svojem rednem letnem sestanku. Pregledali so poročila o delu in finančnem poslovanju aktiva, si zastavili naloge za leto 2001 ter izvolili novega predsednika.

Predsednik aktiva **Drago Kremžar** je v poročilu o delu aktiva poudaril večletna prizadevanja za ureditev statusa invalidov pri plačevanju dohodnine, ki še niso obrodila sadov. Z imenovanjem nove vlade in državnega zbora Republike Slovenije pa bodo morali s temi prizadevanji nadaljevati in svoje prošnje na te organe vložiti znova. Kremžar se je zahvalil za sodelovanje in pomoč, ki so jo pri tem delu aktivu nudili Medobčinsko društvo invalidov Velenje, Zveza delovnih invalidov Slovenije ter vodstvo in sindikat Premogovnika Velenje.

Opozoril pa je, da dela tudi v prihodnje ne bo zmanjkalo, saj bo do leta 2003 v skladu z evropsko zakonodajo sprejeta nova invalidska zakonodaja. Za delovne invalide bodo novosti predvsem v njihovih dolžnostih in pravicah, definiciji invalidnosti, poklicni rehabilitaciji, pravici do premestitve in nadomestila ter pri prenehanju delovnega razmerja delovnih invalidov.

Drago Kremžar je s tem poročilom o delu aktiva invalidov Premogovnika Velenje za lani tudi končal svoje predsedovanje aktivu, saj se je konec leta 2000 upokojil. Zato se je zahvalil vsem članom aktiva za sodelovanje ter vodstvu podjetja, sindikata, SPESS in strokovnim službam za pomoč pri vodenju aktiva, sam pa je prejel čestitke in zahvale za opravljeno delo.

Za novega predsednika aktiva invalidov je bil imenovan **Drago Novak**, za njegovega namestnika pa Drago Kolar. Novi predsednik je med nalogami, ki čakajo aktiv invalidov, izpostavil že zgoraj omenjeni sklop zakonskih sprememb pravic in dolžnosti delovnih invalidov ter dejal, da bo aktiv še naprej sodeloval s strokovnimi službami, vodstvom in sindikatom Premogovnika Velenje za urejen položaj invalidov. Sodeloval bo z MDI Šaleške doline, tako na strokovnem, športnem in družabnem področju.

Prisotni delegati aktiva invalidov so potrdili poročila ter delovni in finančni načrt, sklenili pa še, da izvršilnemu odboru podaljšajo mandat za dve leti ter da je letošnja članarina **1.100 SIT**. Članom aktiva invalidov v poslovnem sistemu bo odtegnjena pri marčevski plači.

Diana Janežič

Muzej premogovništva Slovenije je nominiran za najboljši evropski muzej v letu 2001

Nominacija, vredna zlata

S sedeža Evropskega muzejskega foruma v Bristolu je januarja v Muzej premogovništva Slovenije iz Velenja prišlo sporočilo, da je muzej nominiran za najboljši evropski muzej leta. Muzej si je nominacijo priboril med 64 muzeji iz cele Evrope.

Prijavo za tekmovanje smo oddali marca lani, v septembru pa je muzej obiskal dr. Massimo Negri, direktor EMF-a, kot ocenjevalec. Ocenjevalci ne ocenjujejo samo postavitev zbirke, temveč tudi inovativnost, izvirnost, vpetost muzejev v okolje in njihov prispevek k razvoju kraja, kjer delujejo. V zadnjem času pa jih zanima tudi ekonomska uspešnost, saj so muzeji lahko gonilo za gospodarski razvoj posamezne regije. Tak primer je lanski zmagovalec Guggenheimov muzej umetnosti v Bilbao v Španiji.

Podelitev nagrad letošnjim najboljšim muzejem bo maja v italijanski Pisi in sedaj pravzaprav ni pomembno, ali bo kdo od predstavnikov našega muzeja iz rok belgijskega veličanstva kraljice Fabiole prejel katero od nagrad, ki jih podeljuje Evropski muzejski forum, ali ne. Cilj kandidature muzeja je bil z nominacijo dosežen, saj ta izbor pomeni, da smo pravilno zastavili strokovne in upravljalne funkcije muzeja.

S cilji, ki jih mora muzej doseči v letošnjem letu, pa se je na svoji 2. seji ukvarjal tudi Programski svet MPS. Svet sestavljajo predstavniki ustanoviteljev muzeja - Mestne občine Velenje, Kulturnega centra Ivana Napatnika in Premogovnika Velenje, predseduje pa mu dr. Milan Medved.

Svet je sprejel poročilo o delu muzeja v lanskem letu in delovni načrt za leto 2001. Če želimo doseči predvideno število obiskovalcev, bo treba muzej agresivno tržiti skupaj s Slovensko turistično organizacijo in ponudniki turističnih storitev na področju Velenja in Šaleške doline. Zelo pomembno je tudi pridobivanje gostov iz sosednjih držav Hrvaške in Avstrije. V muzeju bo tudi letos vrsta razstav, predavanj, izobraževanj, srečanj, ki bodo pripomogla k večji prepoznavnosti muzeja.

Muzej Premogovništva Slovenije si mora v množici slovenskih muzejev zagotoviti prepoznavno mesto, saj gotovo spada med boljše in ob ustreznih povezavah bi tudi to dejstvo lahko pripomoglo k učinkovitejšemu trženju muzeja.

Peter Pušnik, vodja muzeja

Člani sveta KS Šentilj v obdobju 1991-1995 se zahvaljujemo direktorju Premogovnika Velenje dr. Francu Žerdinu, da nam je omogočil ogled Muzeja premogovništva Slovenije ter osebju muzeja za prijazen sprejem in vodenje.

Dosedanji predsedniki aktiva - od leve: Vilj Karin, Valter Golob, Drago Kremžar in novoizvoljeni Drago Novak.

Obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje

V začetku februarja smo po elektronski pošti v uredništvo Rudarja dobili vprašanje našega sodelavca Mirana Penška glede obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja. Prebral je prispevek v Novicah 24. januarja, vendar je tokrat prosil za podrobnejšo predstavitev posameznih primerov upokojitve delavcev z različno delovno dobo in izračune višine pokojnine.

Podrobnejšo predstavitev posameznih primerov upokojitve delavcev z različno delovno dobo je pripravila kadrovsko-socialna služba Premogovnika Velenje. Za izračune višine poklicne pokojnine pa smo zaprosili Kapitalski sklad, ki je zadolžen za izvajanje obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, in takoj, ko bomo dobili njihov odgovor, ga bomo objavili.

I.

Delavec, ki je na dan 31.12.2000 zaposlen na delovnem mestu, kjer se zavarovalna doba šteje s povečanjem 12/17 in ima 25 let pokojninske dobe ali več, ima še naprej:

- ✓ pravico do štetja zavarovalne dobe s povečanjem (to je beneficirane dobe) in
- ✓ pravico do znižanja starostne meje tako, da se starostna meja za pridobitev pravice do starostne pokojnine zniža za toliko mesecev, kolikor znaša skupno povečanje zavarovalne dobe.

To pomeni, da v celoti ohrani pravice vezane na beneficirano dobo po prejšnjem zakonu, **torej po starem.**

Prvi primer

Če ima delavec na dan 31.12.2000

- ✓ **delovne dobe** (to je zavarovalna doba in beneficirana doba skupaj) **25 let in 6 mesecev**,
- ✓ **zavarovalne dobe** (to je dejanska doba) **18 let**,
- ✓ **doseženo starost 37 let**,
- ✓ **stalno in nepretrgano zaposlitev** na beneficiranih delovnih mestih 12/17 od **19. leta** starosti dalje,
- ✓ **za izpolnitev minimalnih pogojev** za starostno upokožitev potrebuje še **14 let in 6 mesecev delovne dobe**.
- ✓ **minimalne pogoje** za starostno upokožitev bo **dosegel po 10 letih in 3 mesecih** zavarovalne dobe (upoštevanje benefikacije);
- ✓ **takrat bo star 47 let in 3 mesece** in bo imel **40 let** delovne dobe;
- ✓ **preskus pogoja** minimalne starosti: 58 let (minimalna starost za starostno upokožitev) - 11 let in 9 mesecev (to je beneficirana doba) = 46 let in 3 mesece, ta starost je nižja od njegove dejanske starosti tako, da pogoj minimalne starosti izpolnjuje.

- ✓ **Minimalne pogoje** za starostno upokožitev bo izpolnil **31.3.2011.**

II.

Delavec na dan 1.1.2001 dela na delovnem mestu, kjer se je zavarovalna doba štela s povečanjem 12/17 in ima na dan 31.12.2000 **MANJ kot 25 let** pokojninske dobe. To delovno mesto sodi v IV. skupino delovnega mesta po novem zakonu.

Zanj se zavarovalna doba s povečanjem **nadomesti z obveznim dodatnim pokojninskim zavarovanjem** tako, da ni več upravičen do pravic, vezanih na beneficirano dobo po prejšnjem zakonu.

Prispevke za obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje tega delavca **plačuje Premogovnik Velenje** iz svojega dohodka v višini **dosedanjih prispevkov** za štetje zavarovalne dobe s povečanjem, to je 10,55% od njegove bruto plače. Njegova neto plača se zaradi vstopa v obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje v ničemer ne spremeni.

Drugi primer

- ✓ Če ima delavec na dan 31.12.2000
- ✓ **delovne dobe** (to je zavarovalna doba in beneficirana doba skupaj) **24 let in 1 mesec**,
- ✓ **zavarovalne dobe** (to je dejanska doba) **17 let**,
- ✓ **doseženo starost 36 let**,
- ✓ **stalno in nepretrgano zaposlitev** na beneficiranih delovnih mestih 12/17 od **19. leta** starosti dalje,
- ✓ **za izpolnitev minimalnih pogojev** za starostno upokožitev potrebuje še **15 let in 11 mesecev** pokojninske dobe; to bo dosegel **po 12 letih in 9 mesecih** zavarovalne dobe, ostanek v trajanju 3 leta in 2 meseca pa je **dodana doba**, to je četrtnina obdobja

vklučenosti v obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje;

- ✓ **takrat bo star 48 let in 9 mesecev** in bo imel **40 let** pokojninske dobe;
- ✓ **preiskus pogoja** minimalne starosti: minimalna starost za poklicno pokojnino pri moških, ki opravljajo IV. skupino delovnega mesta, je 49 let, do te starosti mu manjkajo še 3 meseci;
- ✓ **ko bo izpolnil starost 49 let**, bo imel **40 let, 3 mesece in 22 dni** pokojninske dobe.
- ✓ **Minimalne pogoje** za poklicno upokožitev bo izpolnil **31.12.2013.**

III.

Tretji primer

Na dan 1.1.2001 se delavec prvič zaposli na delovnem mestu IV. skupine in to delo opravlja neprekinjeno do dopolnitve 40 let pokojninske dobe in sedaj ima:

- ✓ **delovne dobe** (to je zavarovalna doba in beneficirana doba skupaj) **0 let**,
- ✓ **zavarovalne dobe** (to je dejanska doba) **0 let**,
- ✓ **doseženo starost 19 let**,
- ✓ **za izpolnitev minimalnih pogojev** za starostno upokožitev potrebuje še **40 let** pokojninske dobe; **to bo dosegel po: 32 letih** zavarovalne dobe, **ostanek** v trajanju **8 let** pa je **dodana doba**, to je četrtnina obdobja vključenosti v obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje;
- ✓ **takrat bo star 51 let** in bo imel **40 let** pokojninske dobe;
- ✓ **preskus pogoja** minimalne starosti: minimalna starost za poklicno pokojnino pri moških, ki opravljajo IV. skupino delovnega mesta, je 49 let, to starost presega za 2 leti.

- ✓ **Minimalne pogoje za poklicno upokojitev bo izpolnil dne 31.12.2032.**
- ✓ **Minimalne pogoje za poklicno upokojitev v primeru zaposlitve v III. skupini delovnih mest, bo izpolnil 31.6.2033.**
- ✓ **Takrat bo star 51 let in 6 mesecev in bo imel 40 let, 7 mesecev in 15 dni pokojninske dobe oziroma 33 let in 6 mesecev zavarovalne (dejanske) dobe.**
- ✓ **Minimalne pogoje za poklicno upokojitev v primeru zaposlitve v II. skupini delovnih mest, bo izpolnil 31.6.2035.**
- ✓ **Takrat bo star 53 let in 6 mesecev in bo imel 43 let, 1 mesec in 15 dni pokojninske dobe oziroma 35 let in 6 mesecev zavarovalne (dejanske) dobe.**
- ✓ **Minimalne pogoje za poklicno upokojitev v primeru zaposlitve v I. skupini delovnih mest, bo izpolnil 31.6.2037.**
- ✓ **Takrat bo star 55 let in 6 mesecev in bo imel 45 let, 7 mesecev in 15 dni pokojninske dobe oziroma 37 let in**

6 mesecev zavarovalne (dejanske) dobe.

Dodana doba je za vse skupine delovnih mest enotna. To pomeni, da delavci, ki opravljajo skupine delovnih mest od I. do V. in se po ostalih variablah ne razlikujejo, dosežejo 40 let pokojninske dobe na isti dan.

Razlika pa je v zahtevani minimalni starosti za pridobitev pravice do poklicne pokojnine in minimalni starosti za pridobitev pravice do starostne pokojnine iz obveznega zavarovanja. To starost je ne glede na že izpolnjeno pokojninsko dobo 40 let potrebno doseči, kot je navedeno v tabeli:

Skupina delovnega mesta	Minimalna starost za poklicno pokojnino pri moških	Minimalna starost za starostno pokojnino iz obveznega zavarovanja pri moških
0	58 let	58 let
I.	55 let in 6 mesecev	58 let
II.	53 let in 6 mesecev	55 let in 6 mesecev
III.	51 let in 6 mesecev	53 let in 6 mesecev
IV.	49 let	51 let in 6 mesecev
V.	47 let in 6 mesecev	50 let

Še enkrat poudarjamo, da bo tisti, ki ne bo dosegal v tabelah predpisane minimalne starosti, hkrati pa bo že imel 40 let pokojninske dobe, **MORAL OBVEZNO TO STAROST IZPOLNITI** in šele takrat bo lahko uveljavil pravico do poklicne pokojnine oziroma starostne in znižane poklicne pokojnine.

Za še podrobnejša pojasnila se lahko obrnete na Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja Republike Slovenije oziroma na Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, ki sta izvajalca teh zavarovanj.

Odprti računi za 928 delavcev

Direktor za kadrovsko-splošno področje Janko Lukner dodaja še nekaj pojasnil k sistemu obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

Rudar: "Nekateri zaposleni v Premogovniku Velenje so v januarju podpisovali prijave za obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje."

Lukner: "Po zakonu o pokojninsko-invalidskem zavarovanju, ki je bil sprejet leta 1999 in ki prinaša vrsto novosti na področje pokojninskega zavarovanja, so bila podjetja dolžna s 1. januarjem 2001 dodatno pokojninsko zavarovati vse delavce, ki delajo na delovnih mestih, kjer se delovna doba šteje s povečanjem in še nimajo 25 let pokojninske dobe.

Tako po tem zakonu od januarja letos Premogovnik Velenje na posebne račune teh delavcev pri kapitalski družbi vplačuje predpisani znesek."

Rudar: "Koliko naših delavcev bo zavarovano na tak način in za kakšne zneske gre?"

Lukner: "V Premogovniku Velenje je zaposlenih 787 delavcev, ki imajo manj kot 25 let pokojninske dobe in delajo

na delovnih mestih, kjer je bila beneficirana delovna doba 17/12. Za te delavce na posebne račune pri Kapitalnem skladu od 1.1.2001 plačujemo mesečno 10,55 odstotka od njihove bruto plače. To pomeni, da se bo v enem letu na njihovih računih nabralo denarja za nekaj manj kot dve neto plači.

Za delavce, ki delajo na delovnih mestih, kjer so imeli beneficirano dobo 16/12 - takih delavcev je 72 -, plačujemo 8,40 odstotka od njihove bruto plače.

Za delavce, ki so imeli beneficirano dobo 15/12 pa plačujemo 6,25 odstotka od njihove bruto plače na mesec. Takšnih delavcev je 69."

Rudar: "Za koliko se podaljšuje starostna meja za upokojitev po tem zakonu?"

Lukner: "Po starem zakonu so se lahko delavci, ki so imeli beneficirano delovno dobo 17/12, upokojili pri starosti 46 let in pol. Vendar je bila to teoretična meja. Večina delavcev, ki so vsa leta delali na delovnih mestih z omenjeno benefikacijo, se je upokojila med 47. in 48. letom. Nov zakon oziroma po-

kojninski načrt pa določa, da je spodnja meja za upokojitev za te delavce 49 let. To je torej minimalna starost.

Pri tej starosti se bodo lahko upokojili delavci, ki bodo imeli 40 let pokojninske dobe. V pokojninsko dobo pa se po novem zakonu štejejo tudi doba študija, služenje vojaškega roka ter doba, ko je bil posameznik prijavljen na Zavodu za zaposlovanje kot brezposeln, tudi če niso bili plačani prispevki."

Rudar: "Delavce gotovo zanima tudi, kako bo nova zakonodaja vplivala na višino njihovih pokojnin."

Lukner: "Nova pravila veljajo, kot sem že dejal, za delavce, ki imajo manj kot 25 let pokojninske dobe in se bodo torej upokojevali čez 12 let in pozneje. Nehvaležno je danes napovedovati, kakšne bodo pokojnine v tistem obdobju. Za bolj natančen način izračunavanja poklicne pokojnine smo zaprosili Kapitalni sklad. Ko bomo od njih dobili odgovor, ga bomo v Rudarju tudi objavili."

Diana Janežič

Vodstvo podjetja in sindikat o lanskih in letošnjih plačah

IO sindikata je na svoji 67. seji 21. februarja obravnaval poročilo o gibanju plač v letu 2000. Seje so se udeležili še direktor, dr. Franc Žerdin, direktor za kadrovsko-splošno področje, Janko Lukner, in predstavnica Strokovnih služb Sonja Kugonič. Vsi člani IO sindikata so prejeli pisno informacijo.

Na omenjeno temo sta bila sprejeta dva sklepa!

Člani IO sindikata in vodstva podjetja ugotavljajo, da so bile v letu 2000 plače izplačane skladno s Kolektivno pogodbo Premogovnika Velenje, Aneksom h Kolektivni pogodbi ter dogovorom med vodstvom Premogovnika ter vodstvom sindikata v juliju 2000. Strokovna služba pripravi poročilo o gibanju plač v letu 2000, ki naj ga podpišeta oba pooblaščenca podpisnika Kolektivne pogodbe Premogovnika Velenje.

Kolektivna pogodba Premogovnika Velenje ter Aneks k tej Kolektivni pogodbi ostajata v letu 2001 v nespremenjeni vsebini. V letu 2001 bo razmerje med povprečno izplačano plačo v podjetju in v Republiki Sloveniji najmanj 1:1,2622.

Poročilo o gibanju plač v letu 2000 je članom sindikata na voljo pri njihovih sindikalnih poverjenikih. Na oglasnih deskah je izobešen zapisnik s seje, kjer je prav tako podrobneje opisano dogajanje na področju plač. Prav je, da se vsi, ki vas to zanima, poslužujete ustaljenih oblik informiranja.

Predsednik sindikata **Jože Kožar** takole komentira dogovore s seje: "Zagotovo je plačna politika segment Kolektivne pogodbe, na katerega smo najbolj pozorni in ga spremljamo vseskozi.

Nad tem bdi tudi komisija za spremljanje uresničevanja Kolektivne pogodbe. Če primerjamo naše plače s povprečnimi plačami v Republiki Sloveniji, ugotovimo, da razmerje vseskozi pada. Za to je veliko razlogov: različna produktivnost v našem in drugih podjetjih, v zadnjih letih je bilo zaprtih veliko slabih podjetij, v našem podjetju delamo manj dni kot pred leti in še bi lahko naštevali. Za sindikat je najpomembnejše, da v vseh teh letih Kolektivna pogodba ni bila kršena in da so se vedno

spoštovali vsi dogovori, ki so jo spremljali. Ti dogovori pa so bili nujni, če smo hoteli vsi zaposleni preživeti in biti kot podjetje konkurenčni.

Od leta 1990 do danes smo zelo zmanjšali število zaposlenih po tako imenovanih mehkih variantah in tako,

kot smo se dogovorili. Vsi smo bili na delu nekoliko manj dni in za malo manjše plače, smo pa zato vsi obdržali delo. Verjetno se zavedamo, da so bili mogoči tudi drugačni scenariji, ki pa so bili za sindikat nesprejemljivi.

Izredno smo veseli, da se z vodstvom Premogovnika Velenje uspemo dogovoriti, še pomembnejše pa je, da se dogovori spoštujejo. Dokaz je tudi dogovor o politiki plač v letu 2000

in njegova realizacija.

Upamo, da tudi letos ne bo nič drugače. Za leto 2001 je sicer še veliko stvari nedorečenih, predvsem še niso definirana izhodišča za izdelavo finančnega načrta poslovanja, vendar vseeno verjamemo, da bo sklenjeni dogovor možno v celoti uresničiti." /dj/

RAZPIS KADROVSKIH ŠTIPENDIJ ZA ŠOLSKO LETO 2001/2002

PREMOGOVNIK VELENJE

Naziv poklica	Trajanje izobraževanja v letih	Število štipendij
univ. dipl. inž. rudarstva in geotehnologije	4	1
rudarski tehnik	4	15
rudar	3	15
univ. dipl. inž. računalništva	4,5	1
univ. dipl. inž. elektrotehnike – močn. elektroteh.	4,5	2
elektrotehnik energetik	4	4
elektrikar energetik - rudarski	3	6
univ. dipl. inž. strojništva	4,5	2
strojni tehnik	4	5
strojni mehanik – rudarski	3	7

PLP VELENJE

lesarski tehnik	4	1
-----------------	---	---

PRIJAVLJANJE

Kandidati za razpisane štipendije pošljite ali prinesite prijave najkasneje do **15. maja 2001** na naslov:

PREMOGOVNIK VELENJE, PARTIZANSKA 78, 3320 VELENJE, Oddelek za izobraževanje, pisarna št. 4.

K skrbno izpolnjeni prijavi na obrazcu Vloga za pridobitev republiške štipendije (DZS obr.1,51 - za kadrovske štipendije obrazca ni) morate predložiti:

- ✓ kratek življenjepis z opisom izvenšolskih dejavnosti, socialnega stanja družine in poklica staršev,
- ✓ potrdilo o uspehu v 1. trimesečju,
- ✓ potrdilo fakultete o opravljenih izpitih (navedite število predpisanih in že opravljenih izpitov) in potrdilo o vpisu za tekoče leto,
- ✓ potrdilo o državljanstvu Republike Slovenije,
- ✓ potrdilo o premoženjskem stanju družine in številu družinskih članov, ki živijo v skupnem gospodinjstvu (izda ga občinski sekretariat za občno upravo in notranje zadeve),
- ✓ potrdilo o dohodkih staršev v preteklem koledarskem letu (fotokopije odločb o odmeri dohodnine za leto 2000 za vse družinske člane, ki so bili dolžni vložiti napovedi za odmero dohodnine).

Kandidate opozarjamo, da pomanjkljivo izpolnjenih prijav ali prijav brez zahtevane dokumentacije ne bomo obravnavali.

IZBIRA KANDIDATOV

Pri podeljevanju štipendij bomo upoštevali učni uspeh in nagnjenja kandidatov za izbrani poklic ter socialnoekonomski položaj družine.

Štipendije razpisujemo za poklice, ki so vezani na podzemno pridobivanje surovin in terjajo stalno ali občasno delo v jami, zato jih bomo podelili le mladini

moškega spola. Ženevska konvencija nas namreč obvezuje, da zaradi narave jamskega dela žensk ne zaposluje v jami.

VIŠINA ŠTIPENDIJE

Višina kadrovskih štipendij ter pravice in obveznosti štipendistov so opredeljene v aktih o izobraževanju.

UGODNOSTI, KI JIH NUDIMO ŠTIPENDISTOM ZA POKLIC RUDAR IN RUDARSKI TEHNIK:

- ✓ kadrovska štipendija,
- ✓ brezplačen zdravniški pregled,
- ✓ brezplačni učbeniki, delovni zvezki ter druga strokovna literatura,
- ✓ sofinanciranje strokovnih ekskurzij,
- ✓ kvaliteten praktični pouk,
- ✓ plačilo jamskega dodatka pri praktičnem pouku,
- ✓ brezplačna zaščitna sredstva pri praktičnem pouku,
- ✓ brezplačna malica pri praktičnem pouku,
- ✓ regresirana malica pri teoretičnem pouku (v višini 70%),
- ✓ brezplačen prevoz s pogodbenimi avtobusi,
- ✓ vračilo polovice vrednosti mesečne vozovnice,
- ✓ brezplačno bivanje v dijaškem domu,
- ✓ štipendistom, ki so zaključili poklicno rudarsko šolo z najmanj prav dobrim uspehom in želijo nadaljevati šolanje v strojni ali elektrotehnični usmeritvi, podaljšamo kadrovske štipendije še za dve leti,
- ✓ prvih pet najboljših po uspehu iz vsake generacije čaka takojšnja zaposlitev,
- ✓ možnosti zaposlitve v drugih dejavnostih našega podjetja: Premogovnik Velenje kot poslovni sistem.

O rezultatih izbire bomo kandidate obvestili do 30. junija 2001.

Nogometaši znova na igriščih

4. marca se je znova zavrtil krog državnega nogometnega prvenstva. Drugi del, spomladanski. Rudar je jesenski del končal na petem mestu, zbral je 27 točk. V vmesnem obdobju so med pripravami odigrali tudi nekaj prijateljskih tekem, precej sprememb pa je doživelo moštvo. Predsednik uprave NK Rudar Zdenko Lah je na začetku prvenstva optimist.

Rudar: "Kako so nogometaši Rudarja pripravljeni na spomladanski del prvenstva?"

Lah: "Nogometaši Rudarja so brez posebnosti prestali pripravljalo obdobje. Po mnenju trenerja Tonija Tomažiča so igralci dobro kondicijsko in tehnično pripravljeni. Zadovoljni smo, ker so igralci, ki so imeli v jesenskem delu težave s poškodbami in niso veliko nastopali, zdaj zdravi. Moštvo smo okrepili in upam, da smo pripravljeni na to, da bomo v I. ligi odigrali podobno vlogo, kot smo jo v jesenskem delu prvenstva."

Rudar: "Katere zamenjave so bile v moštvu Rudarja?"

Lah: "Od nas sta odšla Miha Golob (Dinamo) in Goran Jolič (Olimpija). Nekaj mladih igralcev, Sprečakovič, Dragič, Softič, pa ni odigralo takšne vloge, kot jo je od njih pričakoval trener. Pri tem ne mislim nič slabega; to so pač mladi igralci, ki si še nabirajo znanje in izkušnje, nastopanje v I. ligi pa je zahtevno. Kalili se bodo v drugih moštvih. Tako je Sprečakovič "posojen" Elanu, Softič Dravogradu, Dragič pa Kranju.

Novi igralci v Rudarju pa so: Gorček v napadu, Babaj in Boškovič v zvezni vrsti ter Belič in Beranič v obrambi."

Rudar: "Kakšni so cilji uprave glede uvrstitve na lestvico?"

Lah: "Ocenjujemo, da smo moštvo kvalitetno okrepili in da bo ta ekipa v skladu z našimi zmoglostmi zadržala moštvo na osvojenem mestu na lestvici."

Rudar: "Kako je s podmladkom pri Rudarju?"

Lah: "Moram reči, da smo imeli z nekaterimi mladimi igralci, ki smo jih hoteli vključiti v naše vrste, kar nekaj težav. Zalomilo se je pri podpisovanju pogodbe, ki ni bila majhna in bi bil marsikateri delavec vesel takšne plače. Vendar ob pritiskih staršev, različnih lobijev, interesov, ki niso interesi Rudarja, ampak osebni, ti fantje niso hoteli podpisati predložene pogodbe. V mladinskem delu Rudarja bomo zato morali drugače ukrepati."

Rudar: "V prvem krogu je Rudar gostoval na tujem, pri Primorju v Ajdovščini, nato pa se je predstavil domačemu občinstvu. Povabilo gledalcev je na mestu!"

Lah: "Gledalci so došli in da bi jih priizpeljali že kar avtomobil smo do zvestim gledalcem se število ne poveča. V Veprevec razvajeni mesta in uspehi. nimiv tudi nogomet lestvice, odlična priin Dravograd, ki imata

seveda vedno dobrovabili čim več, smo nekaj akcij. Celo namenili za nagradalcem. Kljub gledalcev bistveno lenju smo očitno in štejejo le prva Vendar je lahko zamed moštvi na sredini mera za to sta Korotan vedno polne tribune.

Rad bi, da bi ljubitelji nogometa dihali z domačim klubom, spodbujali domače nogometaše. Vsi, ki hodijo na nogometne tekme, naj pridejo gledat nogomet, navijati za športno igro in naj se ne obremenjujejo s stanjem v klubu in morebitnimi organizacijskimi zadevami."

Diana Janežič

Dvojice igrale tenis

V soboto, 3. februarja, je v Beli dvorani potekal 9. tradicionalni turnir žrebanih dvojic za ženske in moške. Dvorana res ni bila napolnjena do zadnjega kotička, kljub temu pa se je na tekmovanje prijavilo okoli 30 moških in 11 žensk.

Moški so pričeli s tekmovanjem ob 14. uri, ženske pa so se na igrišča podale malo kasneje, tako da je tekmovanje potekalo tekoče. Po odigranih uvodnih igrah, kjer je še žreb določil igralni par, se je tekmovanje prevesilo v dvoboje polfinalnih parov in končalo s finali med posameznimi moškimi in ženskimi pari.

S svojimi igrami so navdušili prav vsi, nekateri med njimi pa so z igro na mreži, močnimi servisi, praviimi udarci in atraktivnimi zaključki dokazali, da so pravi mojstri teniške igre. Odmoru, med katerim so si nastopajoči in gledalci lahko poplaknili grla in potešili lakoto, je sledilo podeljevanje medalj najboljšim, organizator pa jih je nagradil tudi z lepimi praktičnimi nagradami. S tem je bil zaključen tekmovalni del turnirja, tisti družabni pa se je šele začel. V dobri volji, ob prijetni glasbi in klepetu s polno mero smeha se je zagotovo pozno končal.

Ženske: 1. mesto Dijana Žagar - Jožica Kumer, 2. mesto Milena Krof - Renata Zupančič, 3.-4. mesto Ana Špoljar - Slobodanka Gomboc in Valerija Oremuš - Simona Ferarič; **Moški:** 1. mesto Evgen Roškar - Jani Gorjanc, 2. mesto Darko Dimec - Mijo Dujmovič, 3.-4. mesto Viki Hrast - Jože Podpečan in Jernej Vogrin - Anton Tomič. /dž/

Šah

21. februarja je bilo v restavraciji Jezero tekmovanje v šahu v okviru športnih iger 2001. Rezultati!

Ekipa: 1. HTZ, 2. Priprave, 3. Strokovne službe, 4. Praktično izobraževanje, 5. Klasirnica, 6. Zračenje. Posamezniki: 1. Adem Biščič, 2. Tone Vedenik, 3. Šefket Čeliković, 4. Emil Virant, 5. Nusret Mehić, 6. Muhamed Kadrić, 7. Djemal Huremović, 8.-9. Redjo Lukavačič, Edo Preprotnik.

Športne igre 2000

Povečati izbor panog in število sodelujočih

"Sindikata podjetja moralno in finančno podpira sodelovanje zaposlenih v športnih igrah. Naša želja je, da se takšen način rekreacije zaposlenih v Premogovniku Velenje ohrani, upamo pa, da je velika tudi motivacija zaposlenih, da bi v igrah še tekmovali." Tako so med drugim razpravljali na 66. seji sindikata podjetja, ko so pregledovali lansko delo komisije za šport in rekreacijo.

Te misli s seje je 2. marca v restavraciji Klub na slovesni podelitvi pokalov in priznanj najboljšim ekipam v okviru delavskih športnih igre 2000 zbranim športnim referentom povedal predsednik komisije **mag. Slavko Plazar** in dodal: "Naloga vas, športnih referentov, je, da spodbujate sodelavce za rekreacijo, za vključevanje v športne panoge ter s tem koristite bonitete, ki jih vodstvo in sindikat Premogovnika Velenje v obliki možnosti za rekreacijo namenjata zaposlenim. Pred leti so bile športne igre zaposlenih razširjene v veliko podjetjih in zelo množične. Zdaj tega v mnogih podjetjih ni več, čeprav na drugi strani vodilni vedno bolj razmišljajo in iščejo načine, kako ohraniti zdravje zaposlenih. Ena od primernih oblik za to je rekreacija, ob tem pa spodbujanje športnega, tekmovalnega duha."

Prisotni so se strinjali z njegovimi besedami in predlagali nekaj sprememb in dopolnitev oblik rekreacije. Tako je predstavnik **Praktičnega izobraževanja** dejal, da je v njihovem obratu malo zaposlenih, zato težje oblikujejo ekipe za vse športe in dosega tudi slabše rezultate. Vprašal je, ali bi bilo mogoče, da bi svoje ekipe v nekaterih panogah dopolnili z dijaki, ki pri njih opravljajo praktični pouk.

Postavljeno je bilo tudi vprašanje, kako je s sodelovanjem zaposlenih v hčerinskih podjetjih v športnih igrah. Edini, ki že sodelujejo, so delavci **IP HTZ**, gotovo pa bi sodelovanje v tistih panogah, ki ne zahtevajo velikega števila sodelujočih, zanimalo zaposlene tudi v drugih hčerinskih podjetjih. Prav tako bi lahko v športne igre uvedli nekatere nove panoge, morda badminton, pikado, odbojko na mivki.

Predsednik komisije za šport in rekreacijo je obljubil, da bo vse predloge

predstavil članom komisije na njeni naslednji seji.

Temu vsebinsko bogatemu uvodnemu delu pravzaprav slovesnega večera je sledilo osrednje dejanje: podelitev pokalov prvouvrščenim in diplom drugo- in tretjevrščenim ekipam v lanskih delavskih športnih igrah.

Čestitke si poleg najboljših, seveda, zaslužijo vsi, ki so v igrah sodelovali, zato tudi objavljamo uvrstitve vseh sodelujočih ekip.

Ekipne uvrstitve v moški konkurenci

Smučanje

1. IP-HTZ, 2. Jama Preloge, 3. ESD, 4. Klasirnica, 5. Priprave, 6. Strokovne službe, 7. Zračenje, 8. J.transport, 9. Praktično izobraževanje;

Šah

1. Priprave, 2. Strokovne službe, 3. IP-HTZ, 4. ESD, 5. Zračenje, 6. Praktično izobraževanje, 7. Klasirnica, 8. Jama Preloge;

Ribolov

1. IP-HTZ, 2. ESD, 3. Priprave, 4. Klasirnica, 5. Praktično izobraževanje, 6. Jama Preloge, 7. Jama Škale, 8. J.transport;

Tenis I. liga

1. J.transport, 2. Strokovne službe, 3. ESD, 4. Klasirnica, 5. Jama Pesje, 6. Zračenje;

Tenis II. liga

1. IP-HTZ I, 2. Strokovne službe II, 3. Jama Preloge, 4. Priprave, 5. IP-HTZ II, 6. Praktično izobraževanje;

Mali nogomet I. liga

1. Klasirnica, 2. ESD, 3. Jama Škale, 4. Jama Pesje, 5. J.transport, 6. Strokovne službe;

Mali nogomet II. liga

1. Jama Preloge, 2. Zračenje, 3. ESD II, 4. IP-HTZ I, 5. Priprave, 6. IP-HTZ II;

Mali nogomet liga veteranov

1. Jama Škale, 2. ESD, 3. IP-HTZ, 4. Priprave, 5. Klasirnica, 6. J.transport, 7. Jama Preloge, 8. Jama Pesje, 9. Praktično izobraževanje;

Streljanje

1. ESD, 2. Priprave, 3. Strokovne službe, 4. Klasirnica, 5. Zračenje, 6. Jama Preloge, 7. Praktično izobraževanje, 8. IP-HTZ, 9. Jama Škale;

Kegljanje

1. IP-HTZ, 2. Priprave, 3. Klasirnica, 4. Strokovne službe, 5. Jama Preloge, 6. Praktično izobraževanje, 7. ESD, 8. Jama Škale;

Namizni tenis

1. Klasirnica, 2. Zračenje, 3. Jama Škale, 4. Strokovne službe, 5. IP-HTZ, 6. ESD, 7. Praktično izobraževanje, 8. Priprave;

Rokomet

1. Jama Preloge, 2. Klasirnica, 3. J.transport, 4. Strokovne službe, 5. ESD, 6. Priprave, 7. Zračenje, 8. IP-HTZ;

Odbojka

1. Jama Preloge, 2. ESD, 3. Strokovne službe, 4. Klasirnica, 5. Zračenje, 6. Priprave, 7. Praktično izobraževanje, 8. Jama Škale;

Ekipne uvrstitve v ženski konkurenci

Smučanje

1. Strokovne službe

Tenis

1. S & š, 2. Viva, 3. Mi 3, 4. Men, 5. Sonii, 6. Askeladen, 7. Klik, 8. Spin, 9. Bmk

Streljanje

1. Strokovne službe

Kegljanje

1. Strokovne službe

Še to! Tekmovanje v veleslalomu v okviru športnih iger 2001, ki bi moralo biti 3. marca na Golteh, je zaradi slabega vremena in pomanjkanja snega odpadlo. Načrtujejo, da ga bodo izvedli decembra letos.

Diana Janežič

SKLEPNI REVMATIZEM

Čas jeseni, zime in spomladi - obdobje nizkih temperatur, vetra in vlage v zraku je pri mnogih ljudeh pogosto povezano z bolečinami, zbadanjem in trganjem po udih, mišicah sklepov in kosteh.

Revmatičnih bolezni je veliko. Delimo jih na vnetni revmatizem, artritis povzročen s kristali, osteoartrito, zunanji sklepni revmatizem, sistemske vezivno tkivne bolezni in vaskulitise.

Natančni vzrok nastanka večine teh bolezni še, žal, ni povsem raziskan. Njihov razvoj je odvisen od genske informacije in dejavnikov okolja, kjer imajo pomembno vlogo okužbe. Nenadoma se prične naš imunski sistem odzivati neobičajno. Vključi se obrambni sistem - telesni in celični.

Praviloma se oba umirita, če na telo preneha delovati negativno dejstvo, pri revmatskem procesu pa se to, žal, ne zgodi. Proces teče podobno kot pri rakasti razrasti - nenapovedano, živahno in v vse smeri. Vključuje se še avtoimunost - napad imunskega sistema na lastna tkiva. Kaj hitro se tvorijo protitelesa proti sestavinam lastne celične membrane, citoplazmi in jedrom. Ker protitelesa niso organsko specifična, ima bolnik lahko hkrati prizadetih več organov.

Revmatske težave se javljajo pogosto. Vezane so lahko le na intenzivnejše fizične napore, delo v prisilnem položaju ali pa le spremljajo navaden

prehlad. Težave običajno minejo, ko odstranimo zunanje vzroke, zato je zaskrbljenost odveč. Pomembna je dolgotrajna, več tednov ali mesecev prisotna bolečina, ki jo čutimo tudi v mirovanju. Spremlja jo oteklina rdečina in toplina prizadetega sklepa ter zmanjšana funkcija.

Včasih je to le začetna jutranja okorelost. Pojavi pa se lahko tudi zvečana telesna temperatura, slabo počutje ali hujšanje.

Kronično vnetje je pri **vnetnem revmatizmu** osnovni nosilec škodljivega vpliva. **Revmatoidni artritis (RA)** je avtoimunska bolezen, ki se pojavlja pri genetsko dovzetnih osebah. Proces teče na sklepi ovojnic. Začetek je počasn. Pojavi se simetrično vnetje zapetij, malih sklepov rok in nog, postopno pa prizadene tudi večje sklepe in vratni del hrbtenice. RA je težka bolezen, ki nezdavljena povzroči hudo invalidnost.

V isto skupino sodijo tudi **serološko negativni spondilartritisi**, ki nimajo pozitivnega revmatskega faktorja. Bolezen prizadene male sklepe hrbtenice, obhrbtenične vezi, sklepe med križnico in črevnico in narastišče kit na kost. Tudi te bolezni zahtevajo temeljito zdravljenje, saj sicer vodijo v hudo invalidnost.

V skupino s **kristali povzročenih artritsov** sodi **urični artritis** (putika, protin, giht). Vzrok bolezni je iskat v

kopičenju sečne kisline in njenih soli v sklepnih strukturah. Sprožilni faktor lahko vnesemo s hrano ali pa se tvori v telesu. Včasih je vzrok tudi v slabšem izločanju iz telesa zaradi obolenja ledvic ali vpliva različnih zdravil. Bolniki tožijo za bolečo in vročo oteklino palca

na nogah. Pogosto je obolenju pridružen še zvečan krvni tlak, debelost, sladkorna bolezen ali motnje v presnovi krvnih maščob. Učinkovitost zdravljenja je odvisna od dosledne diete in rednega jemanja zdravil, ki znižujejo raven serumske koncentracije sečne kisline.

Nedvomno je najbolj razširjena revmatična bolezen primarna **osteoartritoza**. Za njo zboli več kot 80% ljudi starejših od 55 let. Pogostejše obolevajo debeli ljudje. Osnovni proces se odvija na sklepnem hrustancu. Bolnik ima prizadete male sklepe rok, kolke, kolena in stopala. Le redko so prizadeti ostali sklepi ali hrbtenica. Bolezni ne spremljajo splošni znaki in praviloma tudi ne vodi v hujšo invalidnost. Ko je sklepni hrustanec popolnoma obrabljen je potrebno sklep operativno zamenjati.

Izven sklepni revmatizem je sinonim za težave povezane z mehкими ob-sklepnimi tkivi - kitami, kitnimi ovojnicami, sluznimi vrečami ali narastišči kit na kosti. Vzrok je v vnetni ali degenerativni prizadetosti omenjenih tkiv. V zadnjem času je vse pogostejše obolenje sindrom fibromialgije, ki se kaže v obliki razpršene skeletno mišične bolečine, utrujenosti in slabega neosvežujočega spanca. Med bolniki je kar 90% žensk. Sprožilni vzrok je lahko vsak stres.

V skupino izven sklepne revmatizma sodi tudi psihogeni skeletno mišični sindrom, ki je le del različnih duševnih bolezni. Bolniki le težko sprejmejo dejstvo, da nimajo revmatskega obolenja in da so njihove težave le odraz trenutnega duševnega stanja.

Najpogostejša bolezen, ki jo uvrščamo med **sistemske vezivno tkivne bolezni** je sistemski lupus eritematosus. Avto-protitelesa in imunski kompleksi poškodujejo celice in tkiva. Kadar je osnovno dogajanje vnetje arterijskega in/ali venskega žilja, govorimo o idiopatičnem vaskulitisu. Vzroka bolezni ne poznamo. Pogosto prizadene celo telo in zahteva kompleksno, zahtevno in drago zdravljenje.

Sklepi so zelo dobro oživčeni. Več vrst živčnih vlaken v normalnih pogojih ne oddaja bolečinskih impulzov, vnetni posredniki pa jih aktivirajo. Živčni impulzi, ki potujejo od obrobja v možganovino, so predelani ali blokirani v zadnjih rogovih hrbtenjače. V primeru

hudih bolečin pričnejo možgani izločati snovi, ki jim pravimo endorfini. To so notranji opiat, s katerimi vplivajo na blokado bolečine na obrobju ali v hrbtenjači. Prag za bolečino tako močno zvišamo. V nasprotnem primeru pa lahko zaradi pretirane zaskrbljenosti, depresivnosti, nesprejemanja bolezni ali drugih duševnih težav močno znižamo prag za bolečino. Samo zaznavanje in sprejemanje bolečine je odvisno tudi od socialno ekonomskih razmer oziroma kulture posameznega naroda.

Bolečina je sestavni del obrambnega mehanizma in nam pomaga v preživetju, kadar je prag zanjo ustrezen. V nasprotnem primeru pa je to najbolj neprijetna spremljevalka bolezni - tudi pri revmatičnih boleznih.

Že stari alkimisti so vedeli povedati, da je bolečina potrebna, trpljenje pa si izberemo sami. In zakaj bi ob revmatičnih težavah trpeli. Ni potrebno, saj jih vendar lahko zdravimo.

Že v začetku, ko obolenje laboratorijsko še ni potrjeno, bolnika zdravimo s preprostimi zdravili iz skupine **nesterooidnih antirevmatikov**. Zdravila delujejo proti bolečini, vnetju in temperaturi. Zdravil je veliko, pri nas pa so najbolj poznani Brufen, Ketonal, Naklofen, Olfen, Erason, Indometacin. Njihov polni učinek nastopi po približno tednu dni jemanja, zato moramo biti v začetku zdravljenja strpni.

Različnih antirevmatikov ne smemo jemati hkrati. Ob dobrih učinkih imajo namreč tudi neželene stranske učinke, ki se najpogosteje kažejo v alergičnih reakcijah ali prizadetosti prebavil - od majhnih slabosti pa vse do hudih krvavitev. Previdni moramo biti pri otrocih in starostnikih, nosečnicam pa zdravljenje z zdravili odsvetujemo.

Ob težjih oblikah obolenja uporabljamo zahtevnejša zdravila, ki zavirajo preveč aktiven imunski sistem in spreminjajo potek obolenja - **imunomodulatorja** in **zdravila**. Več let uporabljamo tudi **kortikosteroide**, ki so močna proti vnetna zdravila. Ker so lahko bolniku tudi hudo nevarna, naj jih predpiše le izkušen revmatolog.

Kadar se na sklepih pojavijo nepopravljive spremembe, je potrebno tudi

kirurško zdravljenje. Tako lahko s posegom sprostimo utesnjen živec v zapestju ali odstranimo vnetno spremenjeno kitno ali sklepno ovojnico. Včasih je potrebno prizadeti sklep tudi nadomestiti z umetnim - delno ali v celoti.

In česa ne smemo pozabiti?

Ob sumljivih znakih za revmatoidni artritis moramo obiskati svojega zdravnika, ki bo opredelil resnost obolenja.

Naše sodelovanje je močno pomembno, saj bomo poleg rednega jemanja predpisanih zdravil morali redno izvajati telesno aktivnost v oblik predpisanih vaj, da bi kar najbolj ohranjali gibljivost in prožnost gibalnega sistema.

Kakršnekoli neželene stranske učinke zdravil bomo javili takoj.

Poskrbeli bomo za ustrezno zaščito pred mrazom - izbrali primerno toplo obleko, udobno obuvalo, zaščitili roke in glavo. Izogibali se bomo del v neustreznih razmerah, kot so vlaga in preprih, delo na zemlji pa bomo prav tako prepustili drugim.

Zaradi pogostega potenja bomo tudi bolj skrbeli za kožo. Morebitne poškodbe bomo ustrezno zaščitili, rane in otiščance pa bomo prepustili strokovni oskrbi.

Prostori v katerih bivamo bodo topli, prezračeni in brez prepiha. Pomembna je tudi primerna osvetlitev. Miza naj bo dovolj visoka in stol udoben. Izbrali

bomo tudi dovolj visoko posteljo - do sredine stegen, da ne bomo imeli težav pri vstajanju. Morda si bomo kasneje namestili tudi trapez. Klasično ležišče bo ravno in nekoliko bolj trdo, idealna pa je vodna postelja.

Poskrbeti moramo tudi za ustrezno prehrano, ki naj bo uravnotežena, polna vitaminov in mineralov in balastnih snovi. Včasih bomo morda potrebovali energetski dodatek, še posebno, če nas bo mučila neješčnost. Ob putiki se bomo izogibali živil z veliko vsebnostjo purinov.

Zaradi povečane izgube tekočin, bomo tudi dovolj pili - vodo, čaje, kompote in sokove.

Skrbeli bomo, da bo telesna teža čim bližje idealni (višina minus 100).

Predvsem pa bomo, če se bo revmatska bolezen razvila v polni meri, poskušali z njo živeti v kar najboljšem sožitju. Nosili jo bomo s sabo, pa pogosto, če bomo telesno dovolj pripravljeni in psihično stabilni, ob višjem pragu za bolečino, zanjo sploh ne bomo vedeli. Kako malo je potrebno, da znamo tudi sami čarati. In kako lepo je biti čarovnik!

Janez Poles, dr. med.-internist

Turistična agencija Gost d.o.o.

Hotel Barbara*** Fiesa

Do 18. maja boste za vikend paket plačali samo 12.100 SIT.

Paket vključuje 2 polpenziona, uporabo bazena z ogrevano morsko vodo, fitnessa in turistično takso.

- ✓ posebna ponudba v marcu
- ✓ bazen & kosilo – odrasli 1.990 SIT
- ✓ bazen & kosilo – otroci 1.350 SIT

Hotel Miral*** Radenci

Do 1. aprila boste za vikend paket plačali samo 12.430 SIT.

Paket vključuje 2 polna penziona in kopanje v Termah.

Planica, svetovni pokal v smučarskih poletih – prodaja vstopnic za tekmovanje, ki bo 17. in 18. marca 2001

V Turistični agenciji GOST imamo tudi ugodne cene prvomajskih paketov ter pestro ponudbo izletov in potovanj!

Za podrobnejše informacije pokličite na telefon 898 31 66 ali 897 32 80!

Najemnina za vrtove

Najemnike vrtov obveščamo, da bodo najemnino za vrtove, ki je tudi letos 2000 SIT, lahko poravnali v prostorih Službe rudarskih škod na Jašku Škale v naslednjih dneh:

- ✓ v torek, 17.4., od 8. do 12. ure,
- ✓ v sredo, 18.4., od 15. do 18. ure,
- ✓ v četrtek, 19.4., od 8. do 12. ure.

Vrtovi, za katere najemnina v navedenih dneh ne bo poravnana, bodo oddani drugim interesentom.

Srečno!

Zahvala

Ob smrti najinega očeta

Alojzija Jezernika

se zahvaljujeva sindikalni podružnici HTZ in sindikatu Premogovnika Velenje ter najinim sodelavcem v HTZ in Klasirnici za darovano cvetje in sveče, izrečena sožalja ter spremstvo očeta na njegovi zadnji poti.

sinova Danilo in Bojan

telkom
sistemi d.o.o.
ve len je

V nakup vam ponujamo

razne telefonske aparate in opremo.

Zaposlenim v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje omogočamo obročno plačilo prek osebnih dohodkov.

Ponujamo vam:

GSM telefonske aparate, mobi pakete, mobi kartice, brezvrvične telefonske aparate Siemens, navadne telefonske aparate raznih proizvajalcev, dodatno opremo za GSM aparate, servisiranje telefonskih aparatov.

Ne spreglejte dodatne ponudbe!

- TELEFON MIŠKA

- OPTIČNI PREVAJALNIK IZ ANGLEŠKEGA V SLOVENSKI JEZIK

Vabimo vas, da nas obiščete v poslovnih prostorih v Kersnikovi 13 v Velenju. Lahko pa nas tudi pokličete na telefonsko številko 58-72-400 ali na interno številko 22-00.

BETONARNA

TELEFON: 03/ 898 40 33, GSM: 041/ 414 707

ČE GRADITE IN POTREBUJETE BETONSKE MEŠANICE, NAS POKLIČITE. NAROČENE KOLIČINE BETONA VAM PO ŽELJI TUDI DOSTAVIMO IN S ČRPALKO VGRADIMO!

IZREDNA UGODNOST:

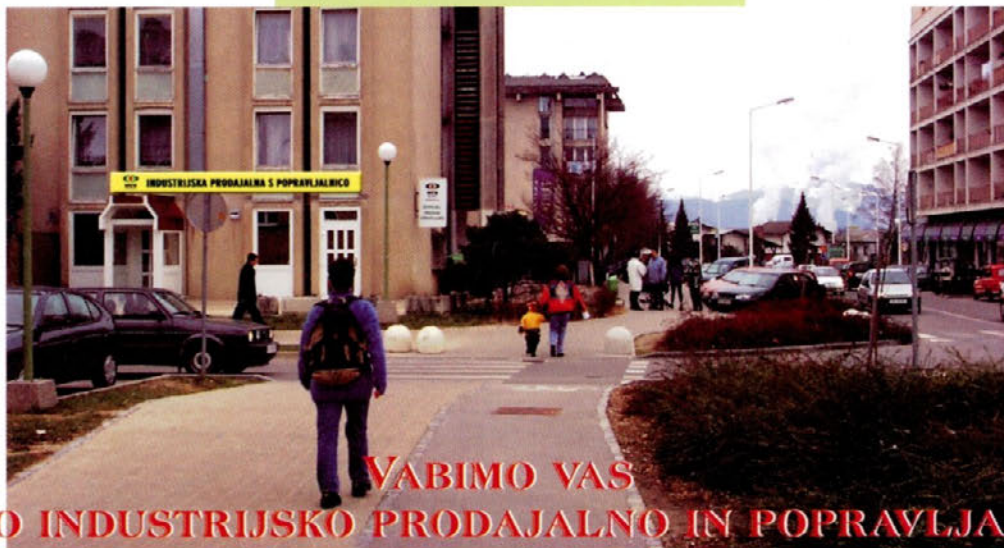
- Posebna ponudba vgrajenih betonov za stanovanjsko gradnjo.
- Popust pri gotovinskem plačilu.

Zaposleni v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje imajo še posebne ugodnosti!

Tel/fax: 03/587-57-64 ali 898-40-46

VABIMO VAS V NAŠO INDUSTRIJSKO PRODAJALNO IN POPRAVLJALNICO NA KERSNIKOVI 13 V VELENJU.

V prodajalni lahko kupite ali naročite izdelavo:

- zaščitnih delovnih oblek za različne poklice v rudarstvu, industriji, gradbeništvu, gozdarstvu, kmetijstvu in gostinstvu (hlače, kombinezoni, bluze), tudi s tiskanjem znaka vašega podjetja,
- težje zaščitne obutve (planinski čevlji, podloženi škornji s filcem ali ovčjim krznom),
- torb za različne namene uporabe iz različnih materialov,
- copatov,
- zaščitnih rokavic.

Prodajamo tudi drobno usnjeno galanterijo - pasove, ovratnice za pse, denarnice, poslovne moške torbice...

Izdelamo po naročilu:

- hlače in telovnike iz maskirnega blaga, podložene škornje, pasove za lovce,
- pasove za orodje in žeblje za krovce, tesarje,
- ledvične pasove in torbe za motoriste,
- predpasnike za varilce.

V popravljalnici vam popravimo in zašijemo:

- različno obutev, torbe, zadrge, baldahine.

V našem lokalu lahko naročite izdelavo rolet, dobavo, robljenje in polaganje talnih oblog, izdelavo cerad, pokrival za tovarne prikolice, tend, transparentov, zaves, senčil, prtov.

Po ugodni ceni lahko kupite visoke delovne čevlje, ki so primerni za delo v težjih delovnih razmerah!

Obiščite nas v industrijski prodajalni in popravljalnici na Kersnikovi 13 v Velenju (v neposredni bližini Ere VIS-A-VIS). Pričakujemo vas od ponedeljka do petka med 7.30 in 15.30. Ob sobotah je lokal zaprt.

NOV FORDOV PRODAJNI SALON V VELENJU

AC MLAKAR

*Cesta Simona Blatnika 18, Stara vas, Velenje
(nasproti carinarnice in Interevropa)
Tel.: 03 898 56 70*

UGODNA PONUDBA VSEH FORDOVIH VOZIL:

FORD KA 220.000 SIT prihranka za letnik 2000

FORD FOKUS 300.000 SIT prihranka za letnik 2000

FORD GALAXY 600.000 SIT prihranka za letnik 2000

NOVI FORD MONDEO - NOVI FORD MONDEO

NOVI FORD MONDEO - USTVARJEN ZA ZMAGOVALCA

Ford je e popeljal na tr išče te k o pričakovanega novega Mondea.

V našem salonu so na ogled modeli tega avtomobila, pa tudi testirate ga lahko.

Zato vljudno vabljeni v naš salon

vsak delovni dan od 8. - 17. ure in

ob sobotah od 8. - 12. ure.

VESELI BOMO VAŠEGA OBISKA!
KMALU TUDI FORD SERVIS IN TRGOVINA!

Celje - skladišče

D-Per
65/2001

5000009844,2

COBISS ©

OSREDNJA KNJ. CELJE

SIPO - SERVIS IN PROIZVODNJA OPREME

Zime je konec! Kaj pa obutev vašega avtomobila?

ZDAJ JE ČAS, DA ZIMSKE GUME ZAMENJATE Z LETNIMI!

Za vas bomo vsak delovni dan delali v najmanj dveh izmenah.

**Če nam zaupate ključne vašega avtomobila, bomo poskrbeli
za njegovo novo obutev, medtem ko boste vi na delu.**

**Ob nakupu pnevmatik nudimo 15% popust. Omogočamo vam plačilo
na več obrokov z odbitki pri plači. Pri nas kupljene pnevmatike
montiramo po simbolični ceni 100 SIT/kom.**

**Istočasno smo vam pripravili akcijo pregleda
vašega vozila za **samo 1500 SIT.****

**Pregled zajema kontrolo pnevmatik, zavorne in hladilne tekočine,
brisalcev, akumulatorja, svetlobnih teles, čistilne tekočine za stekla,
nivo motornega olja in ključavnice.**

Ugodnosti veljajo do 30. aprila 2001.

**Obiščite nas v vulkanizerski delavnici
levo od tovarnega vhoda ali pokličite
po internem telefonu 1218 ali 206.**